

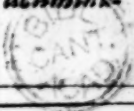
ERYCI PUTEANI.
AMOENITATVM
HUMANARUM
DIATRIBÆ DUE.

PRIOR
DE LACONISMO:
Ad Illustriss: & Excellentiss:
Ducem Arschotanum.

ALTERA, 2
THYRSI PHILOTESII,
SIVE

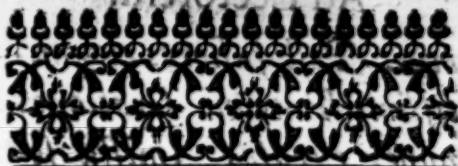
Amor Laconissans:
Ad V. Nobilem & Prudentem,
Maxim. Plouvierium.

*Utraque elegantiss & acuminis-
bus referta.*

OXONIÆ.

Excudebat GUILIEL. TURNER,
Impensis IOH. WESTALL.

LECTORI BENEVOLO

Salutem.

Nest foliorum
æque ac senten-
tiarum BRE-
VITATI gra-
tia & venustas : neque
tantum orationes , sed &
libri lectores suo oblectan-
tur LACONISMO : ut
in utroque tibi gratifice-

Ad Lectorem.

mur. Post fusiores elegantissimi Puteani Orationes nuper excusas, (missa secundo, veluti post salia-rem cœnam, bellaria) concinnum ejus L A E O N I S-
MUM, & conditos T H Y R-
S O R U M globulos, exhibemus: illam chalibem (ob-ryzum rectius) bene depuratum, dicas, unde hi quasi stricte nuncquam extinguendæ eliciuntur.
Clariss. Puteanus ubique ad votum facundus; expendas hinc grandisonam stili & dictionis sublimitatem,
nec

Ad Lectorem.

nec non exenitis nūment
blanditias ; illino presūm
& selectum sententiarum
pondus , quo rem non ver-
ba loqui videtur : & Ci-
ceronis atque Senecæ (Me-
tempſychoſi nescio quā) a-
nimas in hunc unum trans-
migrâſſe tutò jures : nisi
quòd illius undosam ver-
borum ſegnitiem contrahit
& acuminat ; hujus are-
nam calce agglutinat , at-
que macilenta rerum ossa
carne veſtit & pinguedi-
ne : adeo ut jam primum
eloquentia medium affecit

Ad Lectorem.

ta est, & Virtus meritò
salutari potest. ita in eo-
dem ore amicè convivant,
suavitas sine nausèâ, robur
sine salebris. si alibi talis,
qualis in hisce: ubi sue
facundie hyperaspisten a-
git; & Laconiam veluti al-
ter Leonidas, ne unquam
ab Asiaticâ mole (dicam an
ignaviâ) prematur, præsi-
dio munit; paucisque mul-
titudinem vincit. tam feli-
cem hîc adhibuit mixturam,
ut in quavis sententiâ in-
ter argumentum & exem-
plum ne Lynceus decernat:
quod

Ad Lectorem.

quod suadet, praestat; &
dicendo dicenda docet. vis
Laconicè dicam? hîc Pi-
tho flexanima extremum
suae virtutis impetum ex-
periri gestit. Vale.

F.W.

ERYCI PUTEANI
AMOENITATVM
HUMANARUM
DIATRIBA VH.
DE LACONISMO.

Ad Illustriss. & Excellentiss.
DUCEM ARSCHOTANUM.

DIGNUM imperio Principem non VIRTUS aut
FORTUNA tantum, sed
SAPIENTIA & FACUNDIA à populo secernunt, magna & divina dotes. Sapiencia interpretres Facundia est: sed illa fida, stricta, & vibransium velut sententiarum aculeis instructa; quam
A Spartani

Spartani olim, Licurgi instituto, coluerunt; & tuam esse, prædicare ego audeo; mirari, si quis conditionis tuæ ignarus. In Brevitate auctoritas quedam & majestas est: utraque hac in Principe, cujus verba velut dogmata sunt, cum imperio gravis, cum libertate augusta, cum humanitate amæna. Tua hujusmodi: nec mirum; cum & Virtutem, & Fortunam, & Sapientiam sequantur. Habe igitur, non alienum à magnitudine tua hanc istam DE LACONISMO Diatribam meam: etsi parvam, aut potius exilem. Sic enim esse debuit, ne ab argumento scriptio abiret, pondere non mole aestimanda. Non librum sed libellum vides; & quem vel pugno concludas, ac circumferas. Sic & sceptrum solet; illud trabali nusquam onere, sed auro cubitali inclytum & à Iove

à Iove dñum. Ego qualis oratio de-
 beat esse Principis hic præscripsi:
 tuam, O PRINCEPS, usurpavi.
 Amplius fusiúsque qui laudare LA-
 CONISMUM velit, violet; qui defen-
 dere, traducat. Verborum symmata
 abesse ab hac veste fas sit, undas ab
 hoc rivo. Alibi si grandior aut copi-
 osior esse potui; hic ne quidem debui.
 De brevitate optimus sermo qui
 brevissimus. Quinetiam in magno
 corpore non plus ingenii, sed molis:
 sic in libro isto, opere, oratione. Ut
 addam quoq;, non cautibus saxisq;
 sed lapillis & margaritis pretium à
 natura, sive opinione, assignatum:
 medicam & salutarem opem, non
 arboribus, & Sylvani, ut sic dicam,
 familia; sed herbis, minutèque pro-
 germinantis telluris proli. Ad hunc
 planè modum LACONISMUS est;
 nec magnitudine tua dignus, nisi
 ipse

ipse careat. Illam verò haud vulgi more, scriptione ista veneror. Principem esse, magnum alii censeant: ego, avitam gloriam pari animo ac virtute fulcire: ego, tuo exemplo Bonum, Humanum, Doctum esse, & honestis artibus favere. Ut igitur deberi tibi hoc munusculum existimes, imò ut benigna admittas manu, rogo: fortassis victurum, si admittes.

IN Porticu Scholæ Palatinæ, dimisso auditorio, spatiabar, & venit ad me sermonis causa, Io. Ambrosius Biffius ille meus; imò ille ego, in quo animi ingeniiq; mei imaginem repperi, veris lineis, veris umbris. Ivi in amplexum: & Quid istud? inquam, Biffi, dividui sumus? Ut Sol iste turbato coelo: sic tu mihi, conspicuus

spicuus per intervalla. Cum pu-
 eris dicam, veteri plausu, *ἐξ' ὧν* &
φίλ' ἡλκ. Exorere ô care Sol. Biffi-
 us leni voce, Ne mirare, inquit,
Puteane. curæ, velut nubes sunt:
 si non involvunt, certè adum-
 brant. Animus tamen in alto,
 & sereno semper; & per velum
 tenebrantis auræ liquidi desi-
 derii ad te lumen perenne mit-
 tit. Nunc verò, quia in sudo
 paullisper res meæ, & induciæ
 vacillantis Fortunæ sunt, vultum
 ipsum quî celem aut subtraham?
 Præsens præsentem habes: fru-
 ere. Ego blandior, Ambulemus,
 inquam: & duc quò voles, etiam
 quò noles, sequar. Quid si ad
 Arcem, & ruinas Jovianas; ut in
 Sole & aprico differamus? Gra-
 tus amœnûsque ille tepor, hac
 anni, imò hac diei hora. At Bif-

6 Eryci Puteani

*fius capite quassans, Eum fugio,
inquit, qui me fugit, jamque*

*—crescenteis decedens duplicat
umbras.*

Placet ambulatio, sed matutina,
cùm Phœbi purpuram Mūsæ
colligunt, & *punicantibus*, cum
Apuleio dicam, *phaleris Aurora
roseum quætit lacertum*. Nunc se-
deamus potiùs, & in hac umbra,
erro, in hac luce differamus,
Themidis atque Suadæ. Quid
moenia, rura, rivos cogitas? tuum
hoc regnum est, tua Schola quâ
Libro, atque etiam Inscriptione
illustrâtti. Hæc in Urbis, ille in
Orbis totius oculis est: & sic tu
ipse, præfiscinè dixerim, clara
ingenii & industriæ face. Ego
concussa manu, Mitte, inquam,
Amoris istæ voces, aut potiùs il-
lecebræ sunt, ad quas meæ certè
aures

aures clausæ. Quid enim? in oculis ego? ita; sed torvis quorundam ac retortis. *Bissius* velut castigans, Quorundam? ait: imò & meis, nisi sermonem istum, & prius animum corrigis, querulum ac mollem. Ultimum virtutis votum est, melioribus placere: velle omnibus? hoc verò est, mare pigrum, & ventos inanimos colligare. In tanta urbe & populo, hoc quoque genus invenitur, qui meliores obrectare malint, quàm imitari; & quorum similitudinem desperant, eorum affectent similitatem: scilicet, ut qui suo nomine obscuri sunt, aliorum innotescant. Quid tamen est? ut apes cùm pungunt, stimulū relinquunt & emoriuntur: sic isti, qui te rodunt, mox tabescent livore suo & filebunt. Tu quoque file ac

contemne, & spretis nescio quibus bullis & bulgis hominum, sub fuko & creta latentium, in magnorum doctorumque Amicitia acquiesce. Dixerat, & ego excipiens, Acris ista, & præter morem increpatio est, inquam. Obsecro, tam mite pectus quis exacuit? Ille verò, Rogas? inquit: tu ipse *Puteane*, tu, tu, ut noctuam imiter, qui sic moveris levi aura, & reflectis identidem ad plebeium aliquem sibilum, aut susurrum. Quin potius ad mediæ Comœdiæ scriptorem Philemonem:

Ἡδὼν ἔδεν, ἔδ' ἐ μισκώτερον

Es, ἢ δύνασαι λοιδορεῖσθαι φέρειν.

Smavius nihil, nec Musis aptius,

Conviciantē quàm potesse perpeti.

Siquis doctior doctrinæ causa appellaverit, respondeto: ingenium,

nium, non affectum, exerceto. In
Musarum palæstra vincaris, an
vincas, si optio detur, juxta pu-
tes. hîc honoris plusculum, illic
fructus est. Discit qui vincitur,
docet qui vincit : alter sine fastu
Magistri, alter sine rubore Disci-
puli partes sustentans. O vani, qui
umbra doctrinæ tumidi, extra
errorem omnem se ponunt, Cen-
sores omnium; & lingua aut stilo
ubique præliantur? Sibi magni,
non ad fructum, sed ostentatio-
nē sapiunt; & cū rem non pos-
sunt, auctorem ipsum persequun-
tur. Nosti Pacuvianū illud: *Canis*

*Quando est percussa lapide, non
tam illum appetit*

*Qui se icit, quàm illum ipsum
lapidem quo icta est petit:*

Sic isti. Cave, fuge, quantum po-
tes : nec minùs modestia, quàm
doctrina

doctrina Bonam Famam para,
Amicos serva Erectus his voci-
bus, & jam in responsum effusus,
Paro, servo, mi *Biffi*, inquit. Sed
bonos, sed veros, & quorum sine
persona mens est. etiam dico?
Rem ipsam in exemplum pro-
mo. Illo hærente & mirante
quorsum evaderem, *Henricum*
Farnesium nosti? inquam. Quid
ni? inquit *Biffius*, carum tibi, &
Musis nomen. Huic, inquit, tan-
quam ad præscripti tui normam,
Pro Laconismo Respondi. Impug-
navit enim *Encomium* meum, sub-
tiliter, pro ingenio, suaviter, pro
affectu: ut novo seminio propa-
gasse veteris Amicitiae radices
videatur. Equidem in uno homi-
ne Amicum & Antagonistam (si
tamen cadere hoc nomen in A-
micum potest) repperi: & uterq;
factus

factus, ita temperavi ἀπολογησάμενος
 acrimoniam, sive potius γλοσση-
 κρίας, ne læderem qui amaret, neu
 fugerem qui oppugnaret. Sed re-
 pentina, & paucarum horarum
 ista scriptio est: nec scio an sic
 temerè proferenda. *Biffius* con-
 tracta fronte, An apud me recu-
 ses? inquit. Profer, profer, &
 quod occasio donat otium, cupi-
 enti impende. Si loquamur, ser-
 mo quoque repentinus sit. Inge-
 nium tuum nunc malo, quàm in-
 dustriam scire. Divinæ mentis
 igniculi in nobis sunt, & amœni-
 ūs sua sponte surgunt. A facili
 utero pulchrior infans profilit:
 & ab ingenio scriptio, cū sine
 tædio aut cruciatu parturis. Sæ-
 pè labor invitam Naturam tra-
 hit, & mutilat. fugit venustas,
 cū quæritur. Ridere suo pte
 Genio

Genio Gratia volunt, in omni non sermone tantum, sed actione. Atque audin' ? imperium augeo, & ab ipso nunc volo *Encomio* ordiaris. Sine fructu, atque adeo sine laude mihi defendas *Laconismum*, nisi prius laudes. Fecisti publicè hoc age, ut interfuisse videar. Dixerat, simulque manum injicit, & prensu me ducit ad vestibulū ipsum Scholæ. Ego retinens, Quid, inquam, iterum ad suggestū ? *κατόπιν τῆς ἐκείνης ἡμέρας*. *Post festum venisti*. At enim, inquit ille, Et hæc Suadæ sacra sunt, hîc peragenda. Dum ingredimur, ecce confusam nescio quam turbam videmus hominū plebeiorum, qui subsellia jam compleverant. putares ad audiendum convenisse. Et conversus ad me *Bissius*, Quis iste, inquit, ordo?

ordo? Ego non sine risu, Ordinem vocas? inquam: Confusa & Amusa plebs est:

*Caupones, patagiarum, indufarii,
Flammearum, violarum, carinarum,
Aut manulearum, aut murroba-*

*tharum,
Propola, linteones, calceolarum,
Sedentarii, sutores, diabatbarum,
Solearii adstant, adstant semizon-*

Imò, si tribus censemus, ipsum pænè forum atque aditò comitium in Schola est. Etiam dico? Trecenti sunt, qui quotidiana hinc conventicula, imò jurgia habent, & tanquam Scholastici, novo genere furiarum inquietantur ac clamant. Ride, aut indignare potiùs: sordes, nugae, lites interunt; verbis velitatio, pugnis pugna constat: idcirco,
Scholam

Scholam Gymnasium faciunt,
 in quo exerceantur. Inter hos
 sermones regressi in Porticum,
 Quæso, inquam, quia hodie in
 Schola non licet, *Laconismus* se-
 ponatur : cras autem, si libet, &
 Scholā mihi vindicabo, & Ser-
 monem. At *Biffius*, *Tardum est*,
 inquit, *differre quod placet*. Nunc
 potius in limine hoc Scholæ li-
 bamentum istud libri libemus.
 Ego renuente vultu, *Siccine*, in-
 quam, in porticu & propatulo ?
 Ita, ita, subjungit *Biffius*, vel imi-
 tatione moris prisca. An tu ne-
 scis, etiam in Porticibus olim
 Scholasticorum, five Rhetorum
 scenam explicari solitam, & pla-
 nè *Stoico* cenferi supercilio, velut
 in secunda Schola ? *Petronium*
 huc cito : *Et dum in hoc dictorum*
estu motus incedo, ingens Scholasti-
corum

corum turba in Porticum venit, ut
 apparebat, ab extemporali declama-
 tione nescio cujus, qui Agamemno-
 nis suasoriam exceperat. Dum ergo
 juvenes sententias vident, ordinem-
 que totius dictionis infamant, op-
 portunè subduxi me. Sed mitto
 hæc, te non omitto. Podium hoc
 marmoreum vides, columnis su-
 is septum, ac suspensum? Etiam
Polpitum Vitruvius vocat; annon
 recitationi aptum? Sic habe, &
 sequere. Ego admiratus amabi-
 les verborum argutias, & cupi-
 entis affectu expugnatus, transivi
 in podium; & juxta columnam
 dexteram projecturæ innixus,
 cum per forum oculos circum-
 tulissem, O nunc, inquam, *Jo.*
Bapt. Vertnam. illud *Æsculapii*
 delictum,

— Παιδοπαῖν ἀλεκτηρὰ νόσον,

Omni-

*Omnigenorum propulsatorem mor-
borum,*

illum Amicum meum, illum Au-
ditorem meum, habeam, quem
paullo antè dimisi! Imò, ait
Biffius, ô nunc ego *Raph. Mon-
torfanum*, illum, & meum, & tu-
um, à quo paullo antè dimissus!
Nunc autem ego tibi uterque
ille ero. Hoc age, & laconissa.
Quia vis, inquam, præbe aures.
Sed *Encomium* ex ipso, ut ita
dicam, Memoriae horreo pro-
mam.

IN rerum universitate nihil
constanti mortalibus sententia
acceptum est. mens humana opi-
nionem delusa, flectit ubique ad
pejora judicium; & novandi cu-
pida, ne in optimis quidem po-
test consistere. Sortem, Fortu-
nam

mor.
Au-
uem
ait
on-
tu-
us!
que
ffa.
res.
ita
ro-
—
hil
tia
pi-
ad
u-
o-
u-
m

nam, Vitam cujusque taceo; Ar-
tes ipsæ eodem errore inquie-
rantur: inter Artes Eloquentia,
quæ in plures sæpius mutata for-
mas, aliis pressa & circumcisa,
aliis copiosa & redundans, aliis
alia culta. Etenim quot gentes,
imò quot homines, tot pænè
species dicendi; quasi ad natu-
ram cujusque. Ac certè, ut in
vultu, sic in sermone animus est;
in vultu videas hominem, audias
in sermone; ac tum demùm rectè
videre videare, cùm audis. So-
cratis laudata vox est: *Loquere,*
ut te videam. Quid enim? lætus
& effusus es? etiam sermo: serius
& severus? pariter sermo. Ut
quisque animum: sic sermonem
habet & in oratione, cum Quin-
tiliano dicam, *si species intueri*
velis, totidem penè reperias ingenio-
rum,

rum, quot corporum formas. Singulas quis distinguat? Satis, suorum quemque populum dicendi Genio censere. Nam etsi in singulis mortalium diversus aliquis character: communio tamen multorum, ut iisdem legibus moribusque, ita & Eloquentia constat. At longa quoque hæc via, Asiam, Græciámque veterem peragraré. In Eloquentia populos malo, quàm in populis Eloquentiam notare. Prima origine, velut ab ipsa Natura, brevis & succinctus orationis habitus, Atticorũ nomine celebratur: mox, quæsito verborum apparatu, apud Asianos intumuit, & in speciem vires sparsit, velut arbor ramos. Dicendi Magistrum audiamus, lib. xii. cap. x. Antiqua quidem illa divisio inter Asianos, atque

atque Atticos fuit; cum hi pressi & integri; contra inflati illi & inanes haberentur. Etiam distinctius? Attici limati quidem & emuncti, nihil inane aut redundans ferebant: Asiana gens tumidior alioqui, & jactantior vaniore dicendi gloria inflata est. Inter duas istas formas mediæ plures natæ & notæ: qua luxurie Asianum vitium Athenienses, Atticam Virtutem Lacedæmonii induerunt. Vitium certè, πολυλογία; Virtutem, βραχυλογία puto & interpretor; quarum alteram Plato in Atheniensibus, alteram in Lacedæmoniis agnovit. Absit Vitium, laudare Virtutem aggredior: ipsum inquam bono Suadæ auspicio, *Oratorium Laconismum*. Et nonne *Laconice*? Argumentum suadet, Auditoriū urget: obsequar, &

& quam quisque in omni materia poscit, dabo Brevitatem. De Moribus, de Republica, de Natura rerum dicat alius; nisi brevis, odiosus es. At meum, hoc ipsum, quod in omni argumento placet, argumentum est. Dicam breviter, quia vultis; imò copiosè si vultis. Integrum oris adhuc obsequium est: sive πολυλογία libuerit, magna verborum congerie in molem surget Oratio: sive βραχυλογία, moderata se frugalitate contrahet. Etsi enim conceptæ dicendi quædam lineæ sunt, inducere tamen formā potero, qua quisque capietur. Quid moror? *Laconica* capietur. Itaque dum laudo Brevitatem, compendio verborum utar, ut breviter laudare videar. Magna oratio magno tædio constat.

Brevem

Brevem benignamque date operam aurium, & experiar an in *Laconismo* Eloquentia esse possit. Multa paucis dicere, sed cum sale & venustate, *Laconicum* est. *Βραχυλογία* alii; sed *πολύνοια*, quam Cretensibus Plato tribuit, rectius appellarim. Lacedæmonii namque, ut auctor Plutarchus, *Lycurgo*, Imbuebant pueros, ut oratione uterentur, qua acrimoniā haberet mixtam venustate, & ubi sensum paucis verbis complecteretur. Breves igitur erant, sed viriles & arguti: eloquentes erant, sed quemadmodum à moribus fucum abesse & corruptelam, sic à sermone voluerunt, animo potius quàm lingua diserti. Et verè diserti, si Eloquentiam, non Loquentiam æstimemus. Ipsa verborum parsi-

monia

monia facunda & foecunda est, cum res melioris sententiae femine producta, rore irrigata. *Quid enim est tam furiosum*, ut Cicero ipse scripsit, lib. i. De Oratore, *quam verborum vel optimorum & ornatiissimorum sonitus inanis, nulla subiecta sententia, nec scientia?* Imperitiam dicentis inanis illa copia arguit: & longa periodo circumducta vox errat, ut sermonis improprietatem affectata periphrasis suppleat. Quod si recto orationis tramite cogitata prosequamur, brevis & compendiosa Locutio sit, recta & robusta Elocutio, utraque plana & perfecta. Tumor verò ille, & exultans verborum audacia, clumbis, enervis, inepta est. Nam, ut Antiqui existimant, cum Græci sermonis usus in proximas Asiae civitates

civitates influeret, Facundiæ exemplū ignaros traxit. Sic Græca laude capti Afiani, rudi adhuc lingua Eloquentiam affectarunt. Quid fit? Ea quæ propriè signare non poterant, circuitu cœperunt enunciare. in quo defectu, velut virtute, postea perseverarunt. Hæc origo, imò hæc natura profusæ dictionis: quam si quis stilo aut voce jactat; is ipsam imperitiam, papavere & sesamo sparsam. Quanto melius, brevi verborū ambitu proferre animi sensum! proprietatem & simul nitorem sequi. Proprius sermo, cum nitorem habet, perfectus est; & ab omni Antiquitate circa significationem munditiæ laudantur. At verò Tullius in Bruto scribit, *Lacedæmonium nullum fuisse Oratorem: ego, Oratorem aliquem*

quem fuisse Laconicum. Sprevit dicendi lasciviam Spartana severitas, sed frugalitatem Spartanam, cum jam Athenienses in tumorem surrexissent, plures è reliqua Græcia, & postea è Latio, amplexi. Inspice Oratorum seriem, invenies. Apud Græcos, Philistum Syracusium, ipsum Thucydidem, Lysiamque. Apud Latinos, Catonem, Gracchos, Sallustium, Tacitum, alios, qui mira stili munditie, ingenti robore, Laconismi gravitatem usurparunt. Breves igitur isti omnes, nomine Attici, re ipsa Laconici, laude perfecti. Quid ni? Lineam rectam Geometræ definiunt, quæ in duo puncta brevissima est: sic recta illa Orationis norma, quæ brevissimis paucissimisque verborum spatiis exten-
sa

sa est. Contrahe, contrahe vagum illum liberumque linguae cursum, & si laudem Oratoris ambis, collecto spiritu, multa non multis effare. Etenim in ipso viro vis compacta fortior: pariter in oratione. Virum autem, Oratorem volo, nec matrum solummodò, sed robustum. Brevitate crit, quæ ipsa Orationis perfectio est. Imaginem non magnitudo, sed symmetria commendat: Eloquentia verò, quid nisi animi imago, sive character? atqui hic non minùs coacta periodo, quàm producta plenus est. imò verò ipsa periodus, quid nisi orbis est? sed orbis tam exiguo, quàm immenso circuitu perfectus est. Asiani nostri nunc quidem in angustiis sint, nisi ad tria Dicendi Genera confugiant.

qua, velut antiqua divisione, sterilem *Laconismum* à floridæ laudatæque Eloquentiæ ditione sejungunt. Jure, an armis agam? Jus Spartanum rigidum est, cavete, arma severa, cavete. Quid igitur? Pro jure & armis *Laconismus* erit. Brevitas accusatur, oppugnatur. quo colore? quo telo? trigemino, è triplici pharetra, sive forma dicendi, *Exilis*, *Temperata*, *Grandi*. Sed obsecro, annon *Exilis* oratione, si velit, *Lacon* meus sit? consenties. Annon *Temperatus*? dabis. Sublimis, inquires, & altus quomodo erit? ut *Asianus* ille tuus; *Exilis*, aut etiam *Temperatus*. Genus *Infimum* in copia agnoscis: ego *Summum* in Brevitate. Militiam si intuemur, non turba, sed disciplina ad victoriam facit: non
quàm

quàm multi, sed quàm boni pugnent. Etiam in Eloquentia Victoria est, quam *Persuasionem* vocant, non multitudine, sed robore & vi verborum obtinenda. At aures meas, iniquies, non implet siccus ille & coactus sermo. Non quid aures, sed quid animus capiat, dispice. Etenim quæ duæ laudatæ orationis partes sunt, *Numerus* & *Ornatus*, in Brevitate locum propriè habent. Ausim dicere: Brevitas ipsa, vis & venustas mera est. sed in Numero vis, in Ornatu Venustas. Confer utrumque & examina. Numerum non copia, sed copulatio vocum, sive structura gignit: adeoque in paucis juxta plurimisque invenitur. Apud *Astaticos numero servienteis*, ut graviter Cicero censuit, inculca-

ta reperias inania quadam verba,
 quasi complementa numerorum.
 Jam verò Ornatus, non in tota
 solùm periodo, sed in verbis sin-
 gulis. Ipsamque Rhetores *Βεγ-
 χολογία* inter Schemata retule-
 runt. Unum Fabium laudâsse
 abundè sit, lib. viii. cap. iiii.
 Meritò laudatur Brevitas integra:
 sed ea nihil præstat, quoties nihil di-
 cit, nisi quod necesse est. *Βεγχολογία*
 vocant, quæ reddetur inter Schema-
 ta. Est verò pulcherrima, cum plura
 paucis complectimur. quale illud
 Sallustij est: *Mithridates corpore*
ingenti, perinde armatus. Hoc malè
 imitantes sequitur obscuritas. Ne-
 que tamen unius generis Brevi-
 tatis hic ornatus est: *Modo, Acu-*
mine, Emphasi, Aposiopesi variatur,
 quæ omnia in eo posita sunt, ut
 plus significet oratio, quàm di-
 cit:

cit: atque etiam id quod non
 dicit. O vim! ô venustatē! Nu-
 merum quæris? pugnare Laco-
 nismo liceat: Ornatum? dele-
 ctare. Et tamen utrumq; distin-
 ctius videamus. Pugnare quidē,
 ex Fabii sententia, lib. ix. cap. iv.
 Nam *ubicumque acriter erit, &
 instanter pugnaciterque dicendum,
 membratim casimq; dicemus.* Nam
 hoc in oratione plurimum valet. ad-
 eoque rebus accommodanda compo-
 sitio, ut asperis asperos etiam nume-
 ros adhiberi oporteat, & cū dicen-
 te aquē audientem inborrescere. An
 verò delectare? In Catone, ut
 jam Græcos omittam, manife-
 stum. Hujus enim Cicero ipse,
 De Claris Oratoribus, ornatam
 & aculeatam Brevitatem lau-
 dans, *Neminem, inquit, antepones
 Catoni. Ornari orationem Græci*

putant, si verborum immutationibus
 utantur, quos appellant *τετρας*: &
 sententiarum orationisque formis, quae
 vocant *χινυται*. non verisimile est,
 quam in utroque genere, & creber, &
 distinctus Cato. Quomodo igitur,
 ejusdem Ciceronis sententia, in ea
 est haeresi, quae nullum sequitur florem
 orationis? Quia ne (verba sunt e
 Praefatione Paradoxorum) Mi-
 nutis Interrogatiunculis, quasi Pun-
 ctis, quod proposuit, efficit. At hoc
 ipsum nec fieri sine Robore, nec
 sine Ornamento potest. Sanè, ut
γλυκυπικρία quaedam vini grata pa-
 lato, quia pungit: ita orationis,
 quia acrimonia perfundit ani-
 mum, & excitat. Flaccida illa &
 vieta verba, ipsa mole molesta
 sunt, & palatum melioris mentis
 à primo pinguis unctaeque ora-
 tionis gustu nauscat. Tamen hoc
 iam

jam vitio pascimur, ac loquaci-
 tate corrumpimus indolem, &
 Eloquentiam ipsam enervamus.
 Quàm verè Petronius! *Nuper*
ventosa isthac, & enormis loquaci-
tas Athenas ex Asia commigravit,
animosque juvenum ad magna sur-
gentes, velut pestilenti quodam si-
dere adflavit: semelque corrupta
Eloquentia regula stetit & obmu-
tuit. Bona Suada, quā appositè in
 nostros mores! Magno hiatu am-
 pullas projicimus, ac tū demum
 numerosè ornateq; scripsisse vi-
 demur, cū totam paginā perio-
 dus implet. Lepidi Oratores! &
 tamen, nescio qua audacia, Tul-
 liani. Scilicet, quia verba, & tu-
 morem habemus; quia copiam,
 vitreāque fractam. Quòd si O-
 ratorem effrænata loquacitas fa-
 cit, non in Schola aut Curia, sed

colendam in Gynæceo Elo-
quentiam putem. Hic *Mulsa* au-
dias, hic *laterculos*,

*Sesamum, papaverémque, triti-
cum, & frictas nuces.* Mulierum
scilicet hoc vitiū, hæc supellex,
ut *nullo rerum pondere innixa* (ver-
ba A. Gellii usurpo) *verbis humi-
dis & lapsantibus disfluant.* Multi-
erum? imò & Virorum, qui qui-
dem innato prodigæ effrenis que
linguæ morbo sexum malè mu-
tant. Odiosum genus! quos vi-
ros videas, mulieres audias: imò
malum genus! nisi in præsidium
culpæ Natura vocaretur. Sed
corrupta Natura, quæ soluta flu-
it lingua: corrupta lingua, quæ
colluvione verborū æstuat Non
circumducam Oratorem meum:
à se ipse, & in se ipse Brevitatem
discet. Etenim Artem Naturæ
pedisse-

pedissequain esse è decretis Sa-
 pientum scimus: unde paria u-
 triusque vestigia sunt, premenda
 pari pede, parique motu, si quis
 rectum iter amat. cum verò lo-
 qui altera, eloqui altera doceat;
 iisdem pænè lincis utraque cir-
 cumscripta, per eandem semi-
 tam procedit. Quid igitur? Ar-
 tem sequeris, & rectam dicendi
 formam? Ad Naturam transi,
 hac duce adsequêris. Sic Elo-
 quere, ut loqueris; breviter, ar-
 gutè, nervosè. Nemo propitium
 Artis, ut sic dicam, numen sibi
 fecerit, si Naturam offendit. at
 verò Naturæ præceptum est, co-
 piofam mentem paucis & con-
 strictis velut verbis efferre. Vide
 ipsam corporis tui machinam:
Petulantia verborum coercenda
vallum esse oppositum dentium in-

venies; ut loquendi temeritas non
cordis tantum custodia atque vigi-
lia cohibeatur; sed & quibusdam
quasi excubiis in ore positis sepiatur.
Ut igitur Sermonem qui conge-
rie laborat, bona Natura non
fert: sic nec Ars ipsa Orationem.
Etiam dico: Lex Rhetorica Ap-
tam dictionis seriem exigit: apta
non erit, nisi brevis sit. Etenim si
per se res magna, de qua agitur,
etiam paucis prolata verbis ma-
gna erit. si exilis & parva, vocis
lenocinio amplianda non est. A-
gesilaus, laudante quodam Rhe-
torem, quod magna dicendi fa-
cultate res parvas exaggeraret:
*Ego vero ne suturem quidem, ait,
bonum putem, qui magnum exiguo
pedi calceum induat.* Vera com-
paratio. Nam rei sive sententiæ
vestem Natura Orationem fe-
cit:

cit : si vestem: cur laxam potius,
 quàm concinnam ames? Nolo,
 hominem sarcina vestiari: sed
 nec animi teneriorem sensum.
 Togam nemo sumit, ut bajulet.
 odiosus ornatus, si onus est. Et
 tamen in prodigo Orationis am-
 bitu rugæ, & sirmata, id est one-
 ra quædam verborum sunt, quæ
 delicatæ teretisque aures non
 sustineant. Quinctilianus eadem
 imagine, lib. xii. cap. x. dat tem-
 pori *ne crassa toga sit, non serica; ne*
intonsum caput, non in gradus atq;
annulos totum comptum: cum in eo
qui se non ad luxuriam ac libidi-
nem referat, eadem speciosiora quo-
que sint, quæ honestiora. Lacedæ-
 monii Cephisophontem, quòd
 jactaret se de qualibet re totum
 diem posse dicere, ejecerunt; bo-
 ni Oratoris esse decernentes, pa-

*rem rebus Orationem habere. Quid
Romani? pari severitate semel
iterumque ex urbe Rhetores e-
jecerunt. Annon & pari causa?
Scilicet boni purique mores fu-
cum illum tumoremque dicendi
non ferebant. Res & facta curæ
erant: oratio verò, quæ gravitate
& moderatione quadam brevi-
ter suaviterq; res & facta expli-
caret. Sed quæ constantia rerum
optimarum? Cum moribus cor-
rupta etiam Eloquentia, post-
quam in urbem Alianus ille lux-
us immigravit. Facile fuit, ener-
vatis animis, sermonem mollitie
inquinari. Ut pectus, ita lingua
cujusque: & in omni populo ra-
tionem morum oratio lequitur.
Romani quidem, cum boni, eti-
am disertifuerunt. Quid enim?
In pulchra, pura, sancta urbe so-
lam*

lam dicendi rationem culpes? in
turbida, tumida, foeda illam so-
lam laudes? Alio ævo Virtutem
Romæ quærere, alio Eloquenti-
am, error est. Si verum amamus,

*Moribus Antiquis res stat Ro-
mana, virisque:*

& Eloquentiâ Antiquâ. Mores
Antiquos disce, & Eloquentiam
habes: illam puram, illam sobri-
am, illam castam: quæ non di-
cam hominibus, sed Deo ipsi
grata. Quid longa sermonis peri-
odo preces cumulas? brevi car-
mine puram prome mentem;
Numen placasti. Apud Anti-
quos ipsi Apollini Pythio parsi-
moniam hanc acceptam fuisse,
decantatæ sententiæ, *Ἐν ᾧ δὲ σταυρὸν,
Μηδὲν ἄγαν*, similésque ejus templi
foribus præfixæ testantur. Quid
Leges, quæ & ipsæ divina qua-
dam

dam aura constant : Apud omnes gentes breves fuêre, apud Lacedæmonios brevissimæ, magna & sollicita verborum frugalitate à Sapienribus conditæ, velut à Numine acceptæ, ut reverentiam & auctoritatem quandam divinam Brevitate invenirent. Etiam Reges Principesque, qui Deo proximi, in terris Deum repræsentant, sermone parci, sed arguti, majestatem suam Laconismo commendant, Apophthegmate Diadema : putantes eadem fascia quæ caput ambit, linguam quoque vinctam. Eminent inter homines ; imò supra homines, hac pænè de causa, quòd, πολυλογία ad sordes populi relegata, sententiis conclusa oracula loquantur. An ad exempla veniam ? Porus ille, ut est

est apud Plutarchum, ab Alexandro Magno captus, rogatusque quonam modo tractari vellet, misso verborum omni apparatu & plancu, ne eblandiri salutem captivus videretur, βασιλεὺς, respondit, nec aliam vocem, cum sæpius interpallaret, extorquere à victo victor potuit. O animum, ô sermonem in sordida Fortuna Regium ! Et utrumque admiratus Alexander, dignum misericordia, imò regno censuit, habuitque. *Aegrum curavit, (verba Curtii) haud secus quàm si pro ipso pugnasset. confirmatum, contra spem omnium, in amicorum numerum recepit, mox donavit ampliore regno, quàm tenuit.* Hæreo in exemplo, ac nescio profecto Indum potius, an Macedonem admirer. Ille bello victus, hic sermone:

mone: ille mora, hic momento.
Ubi Martis negotium erat, ma-
gno armorum apparatu Rex è
Solio proturbatus: ubi Suadæ,
nullo verborum restitutus. Mar-
tem vide, Suadam vide; & hoc
modo siue pugna, ut Fortuna vi-
ctor sis; siue loquere, ut animo
invictus. In Castris Milites suos
Imperator numeret: Verba Ora-
tor pro Rostris ponderet; non ut
copiosè, sed graviter virilitérq;
dicat. Leves isti & inanes soni
evanescent: sententiæ strictæ &
acres, ut cum Fabio dicam, *feri-
unt animum; & uno ictu frequenter
impellunt, & ipsa brevitate magis
hærent, & dictione persuadent.* Sed
in exēplis porrò videamus, bre-
vibus & Spartanis. Cleomenes à
legatis Samiis prolixa oratione
provocatus, ut bellum Polycrati
tyranno

tyranno faceret, pulchrè suavi-
térque respondit: *Eorum quæ di-*
xistis prima non memini, media non
intelligo, ultima non probo. Archi-
damus etiam, cùm intellexisset
Eléos velle Arcadibus auxilium
ferre, paucis verbis deterruit:
Archidamus Eléis, Bonum est qui-
escere. Philippi Macedonum Re-
gis minax ad Lacedæmonios
epistola erat: *Si exercitum in fines*
vestros duxero, stragem & vasti-
tatem dabo. Responderunt unica,
sed magnanima voce EI, id est,
Si duxeris. Iterùm, cùm idem
Philippus quæsiuisset: an in ur-
bem à Spartanis recipiendus es-
set, ingentibus literis rescripse-
runt OY, id est, *Non.* Verba ista,
an fulmina sunt: sanè cum terro-
re dicta, sive scripta. Et tamen
plura invenias: quæ nunc etiam
in

in Optimo & fortissimo Princi-
 pe nostro *Petro Enriquezio Gas-*
manno, Comite *Fontano*, plena
 laude effulgent, & in oculis ævi
 sunt. Brevis est, Laconicus est, si
 quis Antiquorum, cujus, ut facta
 exempla, sic verba dogmata sūt,
 in Historiam utraque referenda,
 ut æterna sint. Ille quidem erit,
 glorioso belli pacisque habitu:
 & ego ero, si eundem descri-
 bam. Nunc certè quod liberè
 libentèrque dicam, auspicio ejus
 fit: quod Laconicè, auctoritate
 & exemplo. Quid non velim hoc
 Auspice? quid non ausim hoc
 auctore? Stilum meum amat, co-
 natum fovet, & Laconismum sti-
 lo & conatu meo publicè vult
 promotum. Sed annon bono cō-
 filio bonoque jure? Litterarum
 interest, puriore illo *Suadæ* rore
 tingi

tingi ingenia: interest Reipublicae, forum curiamque tranquilla quadam Eloquentia gubernari. Quo strepitu, quo æstu & astu verborum utrobique laboratur? Remedium ecce promo. Etenim in omni negotio, si experiamur, usum laudemque Brevitas habet. Ac profectò quid verbis opus, si verbo sententiam lepidè & argutè repræsentes? Brevius compendio, quàm periodo itur. Quod in nummis, hoc ipsum in verbis probo, ne oneri, sed usui sint. Atque ut magnum nomen paucissimi faciunt ac diluunt, si boni: sic magnum sensum pauca verba, si bona. Imi Mercurii homines cum strepitu peculium rerumque stipant, ære arcam onerant: at splendidiore, nummorum compendium, ipsum aurum amant.

amant. ad eundem modum, angustioris doctrinae mentes, in acervum vacua grandiaq; verba cogunt & cumulant, magno sono, exiguo sensu; in quos Sallustianum illud conveniat, *Satis Loquentia, Sapientia parum*: sed qui melioris Musæ censu instructus; is verò colligit in compendium verba, & exigua mole magnum ingenii pondus librans, boni Oratoris, bonique Civis nomen tuetur. Ut igitur in arca, sic in ore thesaurus est; imò os ipsum melioris Suadæ arca est. Melioris? atque etiam deterioris; è qua & æris sonitum, & auri pretium depromas. Nam profectò Multiloquentia sono constat, & æs merum est: Breviloquentia pretio, & aurum est. unde sicuti metalla ista colo-

re,

re, & virtute : ita omninò characteres illi distant. At enim Ciceronem, Eloquentiæ Principem, Mihi objicias. Ita, principem : sed ut tunc judicia erant, Asianæ : quem tamen, verba apud Quintilianum sunt, & suorum homines temporum incescere audebant, ut tumidiorem, & Asianum, & redundantem, & in repetitionibus nimium, & in salibus aliquando frigidum, & in compositione fractum, exultantem, ac panè viro molliorem, Quid miramur ? five Natura, five studio talis alicubi fuit ; & sui ævi urbisque moribus se dedit, ut ubertate & luxu orationis excelleret. At certè excelluit, & tumido in genere dicendi laudè summam adeptus est. Quòd si tamen seriò virum intueamur, scripta perlustremus, facile erit, etiam

etiam ipsius Ciceronis testimo-
 nio, atque adeò exemplo, negle-
 ctam *Laconismi* formam in usum
 pretiumq; mortalium revocare.
 Sed nimis prolixa nunc quidem
 Oratio est: ac vereor ne aliam
 laudare, aliam habere videar:
 caveo. Cui Cicero placet, ego
 quoque placere cupiam: cui
 Brevitas, Ciceronem ipsum præ-
 scribam. Ciceronem, inquam:
 illum Atticum, imò Laconicum,
 in re & argumento severiore.
 Hujusmodi *Paradoxa* sunt, bona
 illa; alta illa, velut in exemplum
 robustioris Suadæ. Sapientiam
 ipsam videas, ornatam, an arma-
 tam? Verbis parco, re ostendam.
 Hoc enim & Anni, & Laconismi
 Auspiciū quoddam est, quo
 excitare Juventutem ad amo-
 rem priscae Eloquentiæ volui, &
 stili

stili atque Dictionis meae Geni-
um breviter commendare. Ve-
niat igitur, & me audiat, quisquis
Artem dicendi Laconicā amat,
imò veniat, quisquis Asianam.
Ad utramque enim novo labore
facilem viam aperiā: veteri
exemplo, viros bonos, dicendi
peritos, urbi atque seculo red-
dam. *Dixi.*

Hic manibus plaudens *Biffius*.
Dixisti, inquit, & quidem
tuo more. Stringis sententiarum
merum quoddam robur, nec du-
cis auditorem, sed trahis. De me
fateor: tuus sum, & suffragium
Brevitati addo. Sed nunc ab
Encomio ad Defensionem. Ac scire
prius aveo quid ingeniosa hīc
ubertas potuerit, quos aggeres,
vineas, pluteos egerit in moenia
hæc

hæc Spartana. Ego jam faciliior,
 & motu dictionis excitatus, Mo-
 rem desiderio tuo geram, in-
 quio. & simul Epistolam *Farnesi*
 sinu promens, legere in hæc ver-
 ba cœpi.

JO. BAPT. SACCO, &
 ERYCIO PUTEANO.

Beastis me viri spectatissimi,
 alter Laconismi munere, alter
 doctrina in Laconismo recondi-
 ta. *Sacci* liberalitate, *Puteani* di-
 sciplina, non modò abii plenior,
 sed etiam ab eo ipso qui antè
 eram propè alius. Eo momento,
 quo vix è manibus *Encomium* de-
 posueram, præstò ad me *Tubasti-*
us cum novo exemplari, magnus
 auctoris amicus, meus non vul-
 garis Quam tibi, ait, felicitatem
 antè precabar, nunc apporto :
 sta.

statimque simul exemplar ostendit. Tum ego, Non est oculorum, inquit, iste cibus, sed pectoris: nec quicquam apportas novi, quia id omne jam devoravi. Quid? plausit ille mihi, ego pariter illi, quòd quasi factus esset Lacon, eique in mentem veniret Ciceronis poenitere. At ubi longius inter nos effluxit oratio, mutuàque Laconismi laus hinc inde rauescere coepit. Heus tu, dixit, *Puteani* hinc adsum nomine amicè libereque rogans, ut ad ipsum de Laconismo tuum proferas judicium. Abiit statim deinceps *Tubatius*. Tum ego mecum: Quid faciam? longè alia de Laconismo mentē meam imbuerat opinio: pudet, quia turpe est hoc verbo uti, non putaram, opinionis meæ errorem

proferre. Verum quoniam meus
erga vos Amor omnem vincit
pudorem, non gravabor eum
vobis insusurrare, dum libenter
modò audiatis.

P*roæmio* perlecto, levi pausa
vocem colligebam: cum su-
am interponens *Biffius*, Hæc,
inquit, mella sunt, & ritè in præ-
gustum. At palatum meum pun-
git tamen, illud *Ciceronis* pænitere.
Quid? *Tubatium* tuum? illum
suavissimi oris & animi virum?
illum, qui, ceu Larem familia-
rem, Arpinatem nostrum colit?
Nec tu opinor Antonius aliquis,
ut nova proscriptione etiam in
libros sævias, aut Manes potius,
principis Oratoris. Ego com-
motior, Lenius, lenius, inquam;
Atticus, non autem Antonius
sum;

sum; imò, quia hunc laudasti, ore animoque *Tubatinus* sum. Nonne cum *Quintiliano* publicè & quotidie clamo: *Ille se profecisse sciat, cui Cicero valdè placebit?* Sed cùm studiosa imitatione ingenium jam subactum est, stilus firmatus; boni alii ne displiceant. *Prudentis est, ut idem Quintilianus, quod in quoque optimum est, si possit, suum facere: tum in tanta rei difficultate unum inuenientes, vix aliqua pars sequitur, ideoque cùm totum exprimere quem elegeris, penè sit hominè inconcessum, plurimum bona ponamas ante oculos, ut aliud ex alio hareat, & quo quidq; loco conveniat, aptemus.* Angustæ illæ mentes sunt, quæ angustis se claudunt unius scriptoris, & puerile vitium in laudem jam adultæ trahunt. Nos

viri simus, sapiamus, & porro legamus. Ridente, ac annuente *Biffio*, reliqua aggressus sum.

Putabam, neque Sagum cum Musis, neque Laconismum quicquam cum re Literaria habere commune. quoniam enim duplex est virtus Oratoria, una quæ in ubertate consistit, & copia; altera, quæ in brevitate est posita: videtur Laconismus, qui copię interitus est, brevitatis morbus, ab omni virtute dicendi exterminandus. Nam ut ex rerum cognitione efflorescit oratio: ita ex siccitate doctrinæ succus & sanguis orationis exarescit in Laconismo, quem non nisi in Lacone probo, hoc est, in homine rudi & imposito. At probavit Plato. probavit? imò laudavit, sed

sed ut pudorem, cui nullus est inter mortales, nisi admissa culpa, locus. Quia Lacones Græcorum erant pessimi, nec poterant, quæ non benè didicissent, non malè effutire, publica lege cavit Lycurgus, ut dicendo mentem suam potius supprimerent, quàm aperirent. Itaque qui antè bardi ad dicendum erant & stolidi, repentè facti sunt balbi. quæ res primùm admirationis, deinde Laconismi nomen sortita est Nec certè quidem mirum. Nam ut optimum est ad eloquentiam proficiscentibus vaticum ars omnis, & doctrina: ita brevis, & compendiararia semita ad Laconismum est ignorantia. Atqui trito sermone, multò est difficilius laconizare, quàm philosophari. magnus id ad Laco-

nifini notam accedit cumulus
reprehensionis. Siquidem apud
eos, in quibus mica modò aliqua
fit salis, nihil magis, quàm quod
dedecet, operosum est & diffici-
le. Itaque viro bono, difficilior
est viri boni nomen maculare,
quàm olim Atlanti fuit mundi
globum suis humeris sustentare:
longeque facilius viro forti est
mori, quàm hosti terga dare.
quid dicerem quàm laconizare?
Qui laconizat, non tam Athenas,
quàm Musas ipsas oppugnat:
quas qui sequitur, non quicquid
in buccam venit, & eructat ex
tempore, habet pro oraculo, ut
solent Lacones; sed artis esse
putat, minuta ad vivum refecare,
atque ingenii minima quæque
ad calculos revocare, quod nullo
modo potest Laconismus pati.

Cum

Cum igitur Lacon nescio quis
vellet ab Isocrate arte dicendi
instrui, negavit Isocrates id se fa-
cturum, nisi duplo majoris quam
ceteros instrueret, eò quòd illum
antè non posset artem dicendi
docere, quam dedoceret laco-
nizare. In Laconismo enim ne-
que auctoritati, quæ est Jurispe-
ritorum; neque exemplis, quæ
sunt Historicorum; neque fabu-
lis, quæ apud Poëtas lampades
sunt Musarum; nec denique ar-
gumentis, quæ valent ad artem
differendi, ullus est in quo con-
sistant locus. Quare Laconismus
quantum detrahit Eloquentiæ,
tantam maculâ Majestati inurit
Regiæ. Nam eloquentia non so-
lùm est ars suadendi, sed etiam
imperandi. Nullum est enim, si
sapimus modò, firmitus imperii
vallum,

vallum, quàm quod eloquentiæ
nervis & viribus tenetur stipa-
tum. Itaque Reges ii omnes, ut
refert Hesiodus, qui Deo sunt
chari, quasi divinitus eloquentia
sunt donati. Quoniam igitur nul-
la est in Laconismo copiae sedes,
an ulla erit brevitas? non opi-
nor. Nam ut persistam in exem-
plo, cùm Philippus scripsisset, Si
in Laconicam impressionem fe-
cero, extorres vos agam, rescrip-
serunt, ~~ante~~ absolvitur Laconis-
mus una dictione Si, quæ dictio,
quia nec esse, nec dici potest
oratio, quæ in Laconismo erit
orationis brevitatis? Non tam in-
ane est, quàm ridiculum, nodum
in scirpo quærere. Non est in
Laconismo brevitatis, sed vitium
brevitatis. Nam brevitate expri-
mitur: Laconismo supprimitur
quod

quod res est. illa non probatur nisi dilucida : hic reprehenditur nisi subobscurus. illa dicit quod non est silendum: hic tacet quod est dicendum. Quare neque sententiæ Philosophorum, neque Medicorum Aphorismi, neque juris regulæ, in quibus summa est brevitatis, possunt Laconismi appellari. Non enim capiunt Laconismorum angustia ullos fines, & terminos doctrinæ, qui sæpè delitescunt in brevitate. Quare Laconismus, & brevis oratio longo intervallo sibi inter se dissident. Hæc quippe inventa est doctrinæ aperiendæ causa: ille verò ignorantia occultandæ gratia. Hæc in scholis : ille in imperitorum grege locum habet. Aliud igitur est Laconismo, aliud brevitate uti. Nam domi-

nus Monosyllabus Laconismum
sequi potest, brevitatem non po-
test; quia non orationis, sed si-
lentii fructum quærit. Nam cum
nutu potius imperet, quàm ver-
bis; servos oculis, non auribus
vehit. Sed ut eò *Puteane*, unde
aberravit, mea redeat oratio, tu-
um amo Laconismum. Nam a-
micorum non solum debet esse
mutuus amor, sed etiam judici-
um: nec communis tantum sen-
sus, sed etiam voluntas. Statui
igitur jam, ne vobis obloqui, sed
vobiscum loqui videar, in ipso
vestigio Palinodiâ canere. Nam
si amicus non est amicorum si-
milis, sed idem, ipse mihi con-
troversus sim & renitens: nisi
probem quod vobis placeat.
Hæc scripsi fusiùs, ut discatis in
posterum non Laconicas, sed
verbosas

verbosas ad me dare litteras. Va-
lete disertissimi viri. Ticini, vi.
Idus Februarii, ∞ . 1500. VI.

H *Aetennus* auditor *Biffius*, quasi
firmatis silentii induciis, ur-
gere *Patrocinium* coepit. At ego
spatium poscens, Quod sine dolo
malo fiat, inquam, seorsum ad
Clariss. *Saccum* Appendicula in
calce reliqua est, velut gemmula
Amoris: hanc adjicio. Omnino,
inquit *Biffius*, ut blando emble-
mate epistolam obsignemus. Le-
pidè, inquam: & simul schedu-
lam explicui.

VBI legeris, conscinde sta-
tim quæso epistolam: nec
puta tibi cum *Potæano* communè.
Non enim mihi satis est Amicū
non offendere: cupio etiam su-
spicionem

suspicionem offensionis cavere.

RESPEXIT me *Biffius*, &
Quid hoc rei? inquit: ad du-
os scriptæ hæ litteræ, ad unum
missæ. Ego tamen *Sacem* laudo,
quòd communicavit. Qui misit
epistolam, ne offenderet, timuit:
qui communicavit, scivit profe-
ctò non posse te offendi: ille ami-
cè quidem, sed hic prudenter
etiam; ut occasio *Patrocinii* na-
sceretur. Ego subjungens, Magis
diceres, inquam, si doctissimum
Sacci responsum vidisses, quo &
differit ipse de *Laconismo* gravi-
ter, & rationem putat, cur negle-
cta appendicula, lectionis me
participem fecerit, atque con-
sortem. Iterùm *Biffius*, Jure, in-
quit, fecit: & sic nunc timidissi-
mam *Farnesi* suspicionem rideo,

aut reprehendo. Nam etsi

Τὸ νόστον δεινὸν ἐστὶν ἀνδράποιοις καὶ ἄλλοις,

Grave admodum suspicia hominibus est malum : quæ tamen in docto Amore potest esse suspicio ? Fructum studiorum Amor impediat, æmulationem si excludit ; & in improbis hominibus, etiam laudanda hæc invidia, quod remissum urat animum virtutis desiderio, & torqueat. Aureus Paterculi locus est, lib.

1. Alit æmulatio ingenia : & nunc invidia, nunc admiratio imitationem accendit : maturæque, quod summo studio petatum est, adscendit in summum : difficilisque in perfecto mora est, naturaliterque, quod procedere non potest, recedit. & ut primò ad consequendos quos priores ducimus, accendimur : ita ubi aut præteriri, aut æquare eos posse desperavi-

*speravimus, studium cum spe sene-
scit; & quod assequi non potest,
sequi desinit, & velut occupatam
relinquens materiam, quarit no-
vam. prateritôq; eo, in quo eminere
non possumus, aliquid, in quo nita-
mur, conquirimus. Plura parabat
Bissius, cùm sermonē ego trans-
ferens, Sed nos, inquam, nimiùm
diu in procinctu. quin coronas
sumimus, tibias inflamus, & Mu-
sicum, imò Laconicum auspica-
mur hoc certamen? Propriè sic
loquor. nam solenne Lacedæ-
moniis, instructa jam acie ^{separan-}
du: & Spartana Civitatis, ut ver-
ba Valerii ponam, exercitus non
antē ad dimicandum descendere so-
lebant, quàm Tibiæ concentu, &
Anapesti pedis modulo cohortationis
calorem animo traxissent; vegeto
& crebro ictus sono strenuè hostem
invadere*

*invadere admoniti. Ego tamen non hostem, absit; sed Civem & Amicum : nec invasi, sed excepi per delicias invadentem, & velut stili ludum. Ergò nulla in hoc ferro hostilitas. sine vulnere ictus sunt, & amoeno tantùm strepitu collisi evanescent. Amo, æstimo *Farnesium*, imò veneror, & præter ætatem suavis ejus humanitas & insignis doctrina merentur. Hauserat vocem mentemq; simul meam *Bissius*, &, hoc jam scio, inquit, cum amico tibi rem esse. Perge, & ipsam mihi expedi, sed Spartano more. Expediam inquit; & cum dicto initium Embaterio dedi.*

H. FARNESIO S. D.

A MOREM, & simul Ingenium tuum video, *Henrice Farnesi:*
Amo;

Amorem in me, quem laudas;
Ingenium in *Laconismum* meum,
quem oppugnas. mite Ingeni-
um, blandum Amorem; ut ne-
sciam utro magis adlubescas.
Mihi verò liceat & hujus flam-
mam, & illius scintillam aliquam
reciproca scriptione common-
strare. Quantum video, litteræ
tuæ, opinionis labefactatæ quæ-
dam quasi reliquiæ sunt (tu *Er-
rorem* modestissimè appellas) an
prisco more peniculo detergen-
dæ? imò verò clamo, etsi oc-
cupato. *Laconismum* ad virtutis
exemplar, liberum & lætum esse
volo, & sine ullo iugo. Annon
Lacones ipsi fuere? Apophtheg-
mate professi sunt. cum enim in
agrum eorum Philippus impres-
sionem fecisset, ac perituri om-
nes viderentur; quispiam ad La-
conem

conem : *Quid nunc facietis, o Lacones ? Ille verò animose . Quid enim, inquit, aliud, quàm fortiter mori ? Nam Græcorum nos soli liberi esse, & aliis non parere didicimus.* Itaque quia virtus lævdiæ: etiam *Laconismus* erit, caputque tollet pressum inani quadam argumentorum mole, non oppressum. Molem enim sentio magis, quàm pondus : & verborum insidias potiùs, quàm vires. Quid mirum ? sic munitum rationibus *Encomium* erat, ut nisi dolo ingenioque tentari non potuerit. Ego *Laconismum*, id est *Brevitatem* laudaveram : tu in eo totus, ut convincas *Brevitatem* non esse *Laconismum*. Hic scriptiōis tuæ scopus, hæc summa est. sed obsecro, annon boni Auctores promiscuè usurpant ? Ipse Cicerō,

cero, cujus tibi auctoritas sacro-
 sancta sit. is igitur lib. x i. epist.
 xv. ad Brutum, solenni formula:
Plura scribere non debeo, praesertim
ad te, quo Magistro Brevitatis uti
cogito. Iterum ad eundem, epist.
 xxv. *Brevitatem secutus sum, te*
Magistro. Et paullo post, ut rem
 conficiam: *Sed quid ego? non impi-*
tor λακωνισμόν tuum: altera jam pa-
gella procedit. Quid potest lucu-
 lentius? Mihi tamen eloquii tui
 machinas deicere tam repenti-
 no nimbo propositum non est:
 inspicere potius & examinare,
 an validæ per se, & *Laconismo* ex-
 pugnando. Alii fortasse in pro-
 cinctu, ut incurrant: atque his
 arma velut in prælusione com-
 monstranda, ut causam & simul
 adversarium cognoscant. Hanc
 ne quis pugnam censeat, pompa
 est:

est : sed lusorium stilum, si isti quidem in medium proccdent, decretorius excipiet. Nunc igitur tecum mihi res erit mi *Farnesi*, sed amica ; & præcipua scripti-
onis tuæ capita obiter dispun-
gam, amoenitate, acumine, &

*Brevitate nota qua Lacones uti-
mur.*

A I S :

P U T A B A M neque Sagum cum
Musis : neque L A C O N I S M U M
quidquam cum re Literaria habere
commune.] Mirabar ego esse, qui
hoc putaret. Scilicet, ^{Ἀμυνος} La-
cedæmonii, quia Martiales. Mu-
sis tamen, memorabile dictu,
rem divinam faciebant: non di-
cam domi, id est habitu pacis ;
sed militiæ, præcincti & induti
sago, idque in ipso puncti titio
pugnæ. Hostia capella erat : tu

μυσία nobis pande : & Rex ipse
 publico nomine sacrificium per-
 agebat. Plutarchi expressa verba
 sunt, Lycurgo : *Ante pugnam*
Musis Rex sacrificabas. Neque
 silentio transibo causam aut ab-
 jungam. Nam admonebat (eun-
 dem Plutarchum exprimam) *ut*
videtur, Disciplina & Iudiciorum;
ut in periculis offerrent se, & suc-
cessum ad res memoria & oratione
dignas praearent. Rectè. nam

Dignū laude virū Musa vetat mori.

At verò, inquires, colebant Mu-
 sas, non callebant. Utrumque,
 mi *Farnesi* : sed cum Modo, nec
 nisi in via ad Virtutem. Taciti
 sententia est, *Difficillimum esse*
tenere ex Sapientia modum. Mol-
 lesceat enim nimio otio animus,
 & pertinaci rerum contemplati-
 one *ἀπεργαστότατος* redditur, resque
 ipsas

ipsas averſatur. Contra Lace-
 dæmonii, in actione erant; ideo-
 que dicti ἀμυρον, quòd otioſas ar-
 tes otioſè non tractarent. Nam
 judiciorum hæ deliciæ ſunt, ut,
 niſi toto quis fonte pectus pro-
 luat, libaſſe Muſarum rivos non
 videatur. Ego tamen cum Taci-
 to retinendum *Modum* illum cen-
 ſeam, neque ex ſapientia ſolùm,
 ſed ex omni Literatura. Iterùm
 dico, Lacedæmonii tenuerunt.
 Nam, ut apud Plutarchum In-
 ſtitutis Laconicis lego, χαμματα
 ἐνέμαρτον ἡγεῖας ἐμάνδανον, *Literas, quan-*
tum uſus poſcebat, diſcebant. Ex
 Romani hoc exemplo, apud Sal-
 luſtium: *Prudentiſſimus quiſq; ne-*
gotioſus maximè erat. ingenium ne-
mo ſine corpore exercebat. optimus
quiſque facere, quàm dicere: ſua ab
aliis benefacta laudari, quàm ipſe alio-
rum

rum narrare malebat. Faciebant igitur, & hi, & illi : atque etiam Dicebant. sed qua vi, & robore ! ut verba, an arma plus vereare, dubites. De Philosophia, an seorsum dicam ? hujus studium, scribente Platone, Lacedæmonii coluerunt. Insignia, & pluscula in Protagora verba sunt ; cum laude Gentis, & Laconismi exprimenda : Philosophia Græcorum vetustissima & frequentissima in Creta, & Lacedæmone exstat. Item : Sunt verò utrobique non Viri solum doctrina egregii, sed etiam mulieres. Lacedæmonios autem ad Philosophiam atq; Eruditionem optimè institui, hinc manifestum. si quis enim cum Vilissimo eorum aliquo colloquatur, Rædem plerumque apparere in verbis prima specie comperiet : mox, ubi opportunitas exegerit,

De Laconismo Diatr. 71

exegerit, verbum illi brevè quidem contortumque, magni tamen momenti tanquàm vehemens iaculator emittit; ut quidem qui cum eo differit nihil à puero differre videatur. Laconicam verò Disciplinam in Sapiencia Eruditionisque studiis potius, quàm in corporis Exercitationibus consistere, ne de nostris dicam, Antiqui animadverterunt, quippe qui cognoscerent, Laconismum enunciare posse, Viri esse absolute docti. Ex eorum numero erat Thales Milesius, & Pittacus Mitylenæus, & Bias Prienensis, & Solon noster, & Cleobulus Lindius, & Myso Chenensis, denique Chilon Lacedæmonius. quæ omnes æmuli, & amatores, & studiosi Lacedæmonia eruditionis. Atque hanc talem eorum Sapienciam fuisse, clarum, è Brevibus illis Dictis,

Es, & illustri memoria dignis, quæ
tamquam Sapiencia primitias A-
pollini Delphico consecrarunt, &
templo inscripsere : Nosce Teip-
sum, & Nequi ! Nimis. Hæc eam
ob causam refero, quoniam Anti-
qua Philosophandi ratio, in Brevi-
tate Laconica consistebat. Gran-
dia ista profectò, & quibus, vel
invita Multiloquentia, Laconif-
mus triumphet. Chilon verò ille,

Ὁς τῶν ἐπὶ τὰ σοφῶν πρῶτος ἔφυ σφίσι,

Qui septem è numero maximus
unus erat,

Virtutem gloriámque patriam
peculiariter coluit. Erat scriben-
te Laërtio βραχυλόγος : atque hac
caussa Aristagoras Milesius τὴν
τὸν τρόπον, sive Characterem, vo-
cabat χαλῶνδρον : ego verò βραχυλο-
γίαν, Laconismum. Lacon erat hic
Chilon, & sic sermo. Chilonius:
imò

imò Lacon erat hic Chilon, & sic sermo *Laconicus*. Chilon sapiens, Lacon eloquens; sed stricto & robusto quodam ore, & more. Auctoritatem Plutarchi adjicio, *πρὶ ἀδελφείας*. Majori in admiratione & amore sunt, atque Sapientes pra effrenis istis & concitatis habentur, qui Pressi ac Breviloqui; & quorum frugali in dictione multus stipatur sensus. Nam & Plato (locus in Protagora) hos laudat, similesq; ait peritis jaculatoribus, cum crispa, densa, & contorta verba emittunt. Lycurgus etiam cives suos statim à puero silentio compescens, ad hujusmodi Brevilloquentiam condocfecit. Etenim sicuti Celtiberi ferrum ad aciem temperant, ubi in terram defoderint, ac quidquid redundans terrestrèq; expurgaverint: ita Laconica Oratio

sive cortice est, & supervacane primum
amotione in soliditatem coacta acu-
itur. Quippe Apophthegmatica
illa, sive scite dicenda Brevitas, &
versatile in responsionibus Acumen,
è multo silentio oritur. Atque id
genus dicta maximè Loquacibus
objicienda; ut sentiant quantum ea
gratia habeant, atq; roboris. Quale
est, quod Philippa Lacedæmonii di-
xerunt: Dionysius Corinthi. &
rursum cum Philippus scripsisset,
Si in Laconicam impressionem
fecero, extorres vos agam, Re-
scripserunt: Si. Demetrio Regi in-
dignanti & clamitanti, Unum ad
me Legatum Lacedæmonii mi-
serunt: nihil territus Legatus, re-
spondit: Unum ad Unum. In ad-
miratione etiam è priscis qui Bre-
viloqui: & templo Apollinis Pythiæ,
non Iliadem aut Odysseam, neque
Pindari

*Pindari Paanes inscripserunt Amphictiones: sed, Nosce teipsum; Nequid nimis; Sponde, præstò noxa, admirati nimirum gravitatem tenuis sermonis in tanta Brevitate sensum quasi malleo ductum concludentis. Itaque Viri, Lacedæmonii erant: in Virtute ipsa scientiam & facundiam habebant, alieni ab omni *λογισμῶν*, alieni ab omni verborum lenocinio,*

—nugisq̃ue canoris.

Usui, non gloriæ, animi pariter & linguæ cultus erat; & in armorum, aut laborum pausa, de præclaris magnorum virorum factis, ac virtutum officiis differebant. Hic mihi *Laconismus* est, Sapiencia utilis, Eloquentia insignis; quem nec ventosa verborū congeries in dicendo tumefaciat,

nec captiosi *οπισημασθαι* jurgia in
disputando distrahant. Audiant
hanc vocem, qui siccam & labo-
rantem in Lacone Brevitatem
clamant, i.e, ut tu interpretaris,

In homine rudi & imposito,]

Obliqui scommatis telum est, &
jam olim Apophthegmate re-
percussum. Nam, ut verba Plu-
tarchi repræsentē. *Plistonax Pau-
sanias F. cum Atticus Rhetor qui-
dam Indoctos Lacedæmonios appel-
laret, Rectè, inquit, narras. soli e-
nim Græcorum nihil mali nos à vo-
bis didicimus. Tuis igitur verbis,
non sensu,*

Duplex est virtus Oratoria: *u-
na, quæ in ubertate consistit & Co-
pia; altera, quæ in Brevitate:] neq;
propterea*

*Laconismus ab omni virtute
dicendi exterminandus.] Cur e-
nim?*

nim. ? audiamus *ἰμπερήματα*.

Copiae interitus est.] Ita ; sed vitiosæ.

Brevitatis morbus.] Ita ; sed vitiosæ. Ut non omnem tu mihi Copiam sanam dices ; sic neque omnem ego Brevitatem. Utrobique & virtutes, & vitia quoque sunt. Copia Demosthenes placuit ; Brevitate Phocion, quem verborum suorum *κοπήν* sive *Securim* dicere magnus Orator & vereri solebat : sed alius aliquis displicuit. privatū vitium cur commune facias ? Quod verò de Demosthene, & Phocione dixi, suggerit in hujus vita Plutarchus : Imò in Præceptis Politicis, *βραχυλογία* Phocionis admirandam scribit : Quippe Polienus maximum Oratorem pronuntiavit esse Demosthenē : persuadendo verò

gravissimum Phocionem. Brevis-
sima enim ejus dictione uberrimas
sententias contineri. Itaque sana
Copia glorientur Attici: in La-
 conibus Brevitas recta & robu-
 sta est. Pulchrè, quod Diogenes
 olim respondit, Οὐ τὸ ζῆν κακὸν εἶναι,
 ἀλλὰ τὸ κακῶς ζῆν, *Vivere malum non*
esse, sed male vivere, ad rem ver-
tam: Οὐ τὸ λακωνίζειν κακὸν εἶναι, ἀλλὰ
τὸ κακῶς λακωνίζειν. Invito Genio
 Breves esse multi student: multi,
 quia nequeunt; naturæ defectū,
 artis interpretantur.

Sed jam Platonē etiam, quasi
 in vacillantis causæ subsidium
 producis. Περί στυπιδὸν debeo. Nam
 vel hoc fulcro stare *Laconismus*
 poterat: quod nunc tamen nova
 ingenii machina quatis & arie-
 tas. videamus.

Laconismum laudavit Plato;
sed

sed ut Pudorem, cui nullus est inter mortales, nisi admissa culpa, locus.]

Oblecro hæccine mens Platonis? ubinam? Modeste dixerim, nota est, à tua mente nata. Hem! in vitio Pudorem omnem esse! Te confitum esse senectute scimus: sed nos Bonam ætatem hoc ornamento non spoliamus. Comicum audi, Bacchidibus:

Nam ego illam perisse daco, cui quidem perit Pudor.

Sallustium: *Pudorem, pudicitiam, divina atque humana promiscua, nil pensi neque moderati habere.* Eundem de Catone, id est, Virtutum viva imagine: *Cum strenuo Virtute, cum modesto Pudore, cum innocente abstinentia certabat.* Frequentes Auctores sunt. Sed egregiè Cynicus ille apud Laërtium, qui cum adolescentem vi-

diffet rubore perfusum, *Confide,*
 inquit, *huiusmodi est virtutis co-*
lor. Cato, ut est apud Plutar-
 chum, rubore se magis delectari
 adolescentum aiebat, quàm pallore.
 Ac certè Stoica discretionē ali-
 ud esse αἰσχύνειν, sive συγνώμειν, ni-
 mirum cum vitio : aliud αἰδέσθαι,
 & cum virtute, apud eundem
 Plutarchum invenies, Περὶ Δυστο-
 μίας. Etiam dico? συγνώμειν ipsam
 nemo Pudorem rectè vertat ; sed
Vitiosum Pudorem, geminata vo-
 ce. planè, ut vel Græca luce ge-
 minam in Latino vocabulo sig-
 nificationem deprehendas. Ita-
 que, ut αἰδώς Græcè in virtute,
 συγνώμειν in vitio est : sic Pudor La-
 tinè, in vitio & virtute. Et passim
 Scriptores nunc *Ingenuum* &
Sanctum, nunc *Turpem* & *Fædum*,
 aliterque nominant. Igitur quā
 Turpis

Turpis Pudor est, laudari non potest: quàm Honestus, potest. *Laconismus* autem, si laudatur, nisi cum Honesto Pudore comparandus non est. Addis rigidissimo planè ore, non enim dicam pectore:

Lacones Græcorū erant pessimi.]
Leniùs, mi *Farnesi*, calculumque sustine. indicta causa, sententiam ferre, iniquum est. Tuli, inquires, & causam ipse jure meo dixi. Ac ego jure isto non utor. ad viros doctos provoco, & Antiquitatis magnum illud ac venerabile tribunal. Quid tu verò? veteres nobis, an novos libros revolvis? si novos, nulla auctoritate convellimur: si veteres, loca, & verba profer, uti moveamur. In hoc ipso scripto tuo Platonem, Isocratem, Hesiodum video; &

tamen quæro. prodeant ipsi, & vocis suffragia coràm ponderentur. Tuis verbis *Plato probat, Isocrates negat, Hesiodus refert*: quid si neque probet, neque neget, neque referat?

Semper oculata nostræ sunt manus, credunt quod vident.

Itaque missis rivis, Res & Instituta Lacedæmoniorum, in fonte inspice, veram distinctamq; imaginem habiturus urbis Laconicæ, & ævi. Ac certè, quod ad mores indolemque: quid iustus? quid sanctius, in omni Antiquitate? Virtus ipsa domicilium Lacedæmone habuit: & consensu quodam in laudes masculi populi conspirasse Scriptores ferè omnes videntur. Cur igitur *Græcorum pessimi*? An quòd, ut Suidas refert, οὐκ ἔστιν ἔτι τὸν

ἕως ἀπὸ Σπάρτης: Cetera hospites im-
 humani? Sed causam Plutarchus
 expressit, Institutis, & Lycurgo
 adscripsit, etiam cum laude: ne
 alienis moribus vitiisq; imbueren-
 tur. Ideoque ipsis Peregrinatio
 quoque interdicta. Verba Plu-
 tarchi sunt: ὁποδμησὶν δὲ ἐκ ἐξῆν ἀπο-
 τοῖς. Et lubet causam attexere:
 ne externis, vitamque deformanti-
 bus moribus imbuerentur. Quin
 ἐξενλασίαν, sive expulsionem Pe-
 regrinorum idem Lycurgus intro-
 duxit, ne in urbem se illi insinuan-
 tes mali cuiuspiam doctores civibus
 essent. Prius illud ὁποδμησὶν non
 Lacedæmonii solum, sed Cre-
 tenses quoque averfati, Juventutem
 inprimis patriis clausam Pe-
 natibus tenuerunt; ne externa
 Philosophandi ratione domesti-
 cam violaret, Plato, Protagora:
 Alique

Atque ipsi (Lacedæmonii) juvenum suorum neminem adire alias urbes sinunt; uti & Cretenses: nequa domi docentur, foris forisè discant. Quippe infecta luxu, malisque animi morbis reliqua Græcia erat: Lacedæmonii puri, sobrii, sani, vix tandem (quamdiu sui) de innato robore remiserunt. Mihi quidem difficile nequaquam sit conscribere & educere auxiliares Elogiorum copias, ex veterum, ut sic dicam Græcorum, Latinorumque Auctorum agris; si urgear. nunc autem satis sic velitatus sum, & levi manu Spartanam Virtutem adferui. An & Sermonem? videor. Facilis namque Eloquentia, ubi Virtus est: & flos oris animum velut semen habet quo oritur. At

Publica lege cavit Lycurgus, ut
dicendo mentem suam potius sup-
primerent, quàm aperirent.] Qua
lege? quando, quomodò lata?
De Breviloquentia cavit Lycur-
gus. de Suppressione nequa-
quam. nisi *Suppressionem* voces,
quod in Platonis Protagora le-
go, Imperitiam simulasse Lace-
dæmonios; ne ceteros Græcos
superare Sapientia atque Erudi-
tione, sed potius Armis & For-
titudine viderentur. Astutè qui-
dem: quasi Armis facilè supera-
turi Græcos, si Doctrina. Doctis
igitur dolis, bonis tamen, λακωνί-
ζοντας, five Imitatores suos lude-
bant, &, obstrueta ad felicem
Martem via, Martem ostende-
bant. Ita dico Imitatores, quo-
rum industria exemplo falsa, in
umbra duntaxat Laconicæ Vir-
tutis

tutis sudabat. Lepidè Plato: *Alii enim, quòd aures concidant, ipsi similes videt^{ur} volunt; alii, quòd toris involvantur; alii, quòd corporis exercitationibus gaudeant; alii, quòd decurtatas vestes gerant: perinde, ac si hujusmodi rebus & risibus Lacedemonii reliquos Græcos superent.* Sed ut istuc redeam, non dicendo, sed scribendo mentem suam interdū occultabant, belli causa. A. Gellius lib. xviii. cap. ix. *Lacedemonii autem veteres, cum dissimulare & occultare literas publicè ad imperatores suos missas volebant, ne, si ab hostibus ea capta forent, consilia sua noscerentur; epistolas id genus factas mittebant. surculi duo erant teretes, oblonguli, pari crassamento ejusdemq; longitudinis, dextra atque ornatu consimiliter. unus imperatori in bellum*

bellum proficiscenti dabatur: alterum domi magistratus cum iure atque cum signo habebant. quando usus venerat literarum secretiorum; circum eum furculum lorum modica tenditatis, longum autem quantum rei satis erat, complicabant, volumine rotundo & simplici; ita ut ora adjuncta undique & coherentes lori, quod plicabatur, coirent. literas deinde in eo lori per transversas junctarum oras, versibus à summo ad imum proficiscentibus, inscribebant. id lorum literis ita perscriptis revolutum ex furculo imperatori commentum illius conficio mittebant. resolutio autem lori literas truncas atque mutilas reddebat; membraque earum & apices in partes diversissimas spargebat. propterea si id lorum in manus hostium inciderat; nihil quicquam conjectari

ex eo scripto quibat. sed ubi ille, ad
 quem erat missum, acceperat; sur-
 culo comparari, quē habebat, capite
 ad finem, proinde ut debere fieri
 ebat, circumplicabat: atque ita
 tra per ambitum eundem surculi
 ulescentes rursus coihant; inte-
 rimque & incorruptam epistolam
 facilem legi prestabant. Brevi-
 & semel dicam: neque enim
 pet *ταυτολογεῖν*: Lacedæmonii,
 recurgi instituto, ut auctor Plu-
 tarchus De Garrulitate, preme-
 nt verba, promebant mentem,
 ctore potius, quàm ore Elo-
 rentes. Quid verbis opus est?
 ornam ipsam è Plutarchi Ly-
 rgo proposui: Imbuebant pue-
 ros, ut oratione uterentur, quæ Acri-
 moniam haberet mixtā venustate,
 & multum sensus paucis verbis
 comprehenderet. Nescio profectò
 quid

quid addam amplius. Instructam
Brevitatem vides, id est, *Laco-*
nismum ipsum, *Acrimonia*, *Ve-*
rustate, *Copioso sensu*. Tu tamen
clamas,

Laconismum, balbutiem esse:
semitam ad Laconismum igno-
rantiam.] Hoc illud, *Nivem*
atram esse: viros doctos, rudes.
Diffluere lingua facile est: in-
genio & industria, doctrina &
prudencia opus, ut quis rectè
Laconisset. Sic igitur locum fi-
numque proverbio tuo pando,

Difficilius esse Laconissari, quàm
Philosophari.] *Laconismus* enim
facunda quædam Philolophia
est; imò difficilis Eloquentia est:
nisi Natura inclinatus sis, & à
Puero assuescas. Sed hac Natu-
ra, imò hac Industria Lacedæ-
monii fuere. Ac de Natura,
palàm

palâm est : de Industria Heraclidem Ponticum auctorê laudo : *Student inde usque à pueritia breviter loqui.* Nil mirum igitur, Lacones Isocrati ad Asianum characterem difficiles videri. Difficile enim dediscere, quod longo studio curaque didiceris. Ais verò,

Difficultatem hanc ipsam ad Laconismi notam accedere velut cumulum reprehensionis.] Quid ita?

Siquidem nihil magis quàm quod dedecet, operosum est ac difficile.] *Οὐδὲν τοῦτ' Διόβουτον*, Nihil ad Bacchum. Scio ego,

Viro Bono difficile esse Viri Boni nomen maculare.] Pittaci tamen dictum appono & oppono (Plato explicat Protagora:) *Bonum manere difficile est.* Et evadere

dere in Virum Bonum,

Hoc opus, hic labor est. pauci quos

aquus amavit

*Iupiter, aut ardens evexit ad
aethera Virtus,*

Diis geniti, potuere.

Virum autem Bonum, etiam
Oratorem, cum Catone intelli-
go, eumque *Laconicum*: & Vir-
tutem, Artemque simul pono &
paro. Annon ex Aristotelis præ-
scripto: *Circa id quod difficile est,
Ars & Virtus versantur.* Dif-
ficilis igitur *Laconismus*; quia
cum Arte & Virtute conjunctus
est: imò quia pro *Auctoritate* &
Exemplo est, & utrumque solet
usurpare. Tu verò ad ævum sa-
pis, &

*Auctoritatem Iurisperitis tri-
buis.] Ego veteres Jurisconsul-
tos veneror: & sic Jus quoque,
quod*

quod veteres, imò quod Lacedæmonii habuerunt. Deinde

Exempla *Historicis*.] Mirabar, an & isthæc Jurisperitis: Sanè Historiam Lacedæmoniorum etiam hodie admiramur. Fines igitur *Laconismi* in arctum ne restringas: quicquid alius multis, paucis ego tibi, (liceat dicere) acriusque reddam.

Quod de *Fabulis* addis imbecillum est. Veram Poësin Sparta habuit, & veros Poetas. Annon tales, Tyrtæus, Terpander, Alcman, Splendon, alii? Heraclides, & Plutarchus dicent. Infers tamen:

Quare *Laconismus*, quantum detrahit *Eloquentiæ*: tantam maculam *Majestati* inurit *Regiæ*.] Quæ ista ἀκροβασία est? imò quod istud *Paradoxum*? non è *Stoica*, sed

led Asiana schola. *Laconismum*,
 Characterem esse Regium, in
Encomio ostendi. integræ ratio-
 nes meæ sunt. Sed novam tu op-
 ponis.

Nam *Eloquentia non solum est
 ars suadendi, sed etiam imperandi.*
 Logica, & liberalis meherclè ista
 Definitio, qua & Regem, Rheto-
 rem facis, & Rhetorem, Regem.
 Scilicet, quod Juvenalis ait,

*Si fortuna voles, fies de Rhetore
 Consul:*

*Si voles hac eadem, fies de Con-
 sule Rhetor.*

Meliùs Demetrius: *ἡ τὸ μὲν ἑπὶ τῷ
 στίχῳ, οὐκ ἐστὶν ὁμοῖον ἡ βραχὺ:* Et imperandi
 quidem ratio contractione ac brevi-
 tate gaudet.

Sed persistis, & contra commune
 niteris mortalium omnium de-
 cretum.

Nullum

Nullum enim est, si sapiamus modo, firmitus Imperii vallum, quam quod Eloquentia nervis & viribus tenetur stipatum.] Eloquentiæ? imò verò Sapientiæ, si Platonem audis. Oratio Regis pressa & contracta sit: Virtus magna & diffusa. Benè reget, qui sapiet; non qui loquetur. & cum loquetur, misso molli & Asiatico more, gravem & masculum, id est Breve, assumet. Demetrium Phalerum audio: Nam præcepta & iussiones, quæ Principi conveniunt, brevibus verbis formantur; preces autem, quæ humilioribus, verbosa & longa esse debent.

Tu verò isthuc redis:

Non est in Laconismo Brevitas, sed vitium Brevitatis.] Transpone sensum, veniesque in αὐτὴν τὴν Δύρα, Ad ipsas fores. Non est in Laconismo

Laconismo vitium Brevitatis, sed
 Brevitas. Quid oberramus eâ-
 dem chordâ? In Encomio Defi-
 nivi: *Multa paucis dicere, sed cum*
Sale & Vanitate, Laconicum est.
 Si paucis, quædam supprimenda
 necessariò sunt, quæ ipso silentio
 suaviter se insinuant ac prodant.
 Unde, in uno interdum verbo
 plena & facunda sententia est,
 quæ dum suspendit, trahit & pe-
 netrat audientis animum repen-
 tino quodam aculeo, sive telo.
 Aliud, ut in fascem vicinos ali-
 quot opinionis tuæ ramos colli-
 gam ac tollam, aliud, inquam,
 scio griphum & ænigma esse,
 aliud *Laconismum* atque *Apophe-*
thegma. isthîc Obscuritas, hîc
 Brevitas est. isthîc vitium, hîc
 virtus. Virtus inquam, quæ ver-
 ba compendio colligit, & con-
 trahit,

trahit; rem ipsam ubertate sensus extendit & ostendit. Longum nimis, ac jam superfluum, exempla recensere: etiam brevissima quæque laudata, & ab omni Antiquitate miro applausu excepta sunt. Ita dico, brevissima, & quæ in unica interdum dictione. Miraris autem,

Cum in *Laconismo* sit oratio. *nis brevitatis, quæ unica dictio esse, aut dici possit oratio.* Quid istud? *Laconismus* non est oratio; ergò nec brevitatis orationis? In una *Dictione Laconismum* agnosco: tu obliquè *Laconismum* *Orationem* esse negas. Qua sollertia? *Vna Dictio esse non potest Oratio.* Potest, mi *Farnesi* (Grammaticos ne offendamus:) pariter ut *Syllaba*, atq; etiam *Littera*, *Dictio* est. Sed in *Laconismo* magnæ virtutis

tutis roborisque verbum, quod
 instar multorum est, imò quod
 instar Dei est. *Monas* (ait Macro-
 bius) *principium finisque omnium,*
non ipsa principii aut finis sciens,
ad summum refertur Deum. Ut
 autem in pluribus dictionibus
 imperfecta esse oratio potest, nisi
 sensum concludat : sic in una
 esse perfecta potest, si concludat.
 Ecce, Affirmatio atque etiam
 Negatio oratio est: affirmare au-
 tem & negare simplici dictione
 solemus; Græcè, *ναί, οὐ*: Latinè,
Est, Non. Ausonius pulchrè, E-
 dyllio, cui titulus, *Ναὶ καὶ ἔστι πῦρ ἀ-
 ποικίον :*

*Est, & Non caneti Monasyllaba no-
 ta frequentant,*
His demptis, nihil est, hominū quod
sermo volutet.
Omnia in his, & ab his sunt omnia,
E *sive*

sive negoti,
Sive otii quidquam est, seu turba,
sive quietis.
Alierutro pariter nonnunquam, sa-
pè seorsis
Obsistunt studiis : ut mores ingeni-
umque
Vel faciles, vel difficiles contentio
nata est.
Si consentitur, mora nulla interve-
nit, Est, Est.
Sin controversum, dissensio subji-
ciet, Non.
Hinc fora dissultant clamoribus ;
hinc furiosi
Iurgia sunt Circi : cuneati hinc leta
theatri
Seditio : & tales agitat quoq; curia
lites.
Conjuncta, & nati cum patribus. ista
quietis
Verba serunt studiis, salva pietate
loquentes. Hinc

Hinc etiam placitis scholae consona
disciplinis,

Dogmaticas agitat placido certa-
mine lites.

Hinc omnis certat dialectica turba
Sophorum.

Est lux : Est ne dies ergò ? non con-
venit istuc.

Nam facibus multis, aut fulguri-
bus quoties lux

Est nocturna homini ; non est lux
ista dies.

Est & Non igitur, quoties lucem
esse fatendum est ;

Sed non esse diem mille hinc certa-
mina surgunt.

Hinc pauci, multi quoq; talia com-
meditantes,

Murmure concluso rabiosa silentia
radunt.

Qualis vita hominum, Duo quam
Monosyllaba versant !

Hæc eadem *Laconismi* etiam jure
 censebuntur, cum syrma trahent
 longioris & amœnioris sensus.
 Neq; enim omnis in compendi-
 um redacta responsio, sed dictio-
 nis *épigramæ* *Laconismus* facit: quæ,
 ut *Quintiliano* accedam, *plurè*
significat quàm dicit; atque etiam
id quod non dicit. Constringi au-
 tem responsio debet, imò omnis
 oratio, & supprimendæ atq; eti-
 am abscindendæ voces quædā;
 ut altior intellectus evadat. Sic
 igitur,

Aliud est *Laconismo*, aliud
Brevitate uti.] Omnino aliud.
 Brevis esse etiam rudis poterit:
Laconicus, nisi prudens & peritus,
 non poterit. Brevis erit, qui pau-
 ca dixerit: *Laconicus*, qui multa
 paucis. Sed obsecro, quid hîc
Dominus Monosyllabus?

Laconif-

Laconismum sequi potest, Brevitatem non potest. Imò verò Brevitatem potest, Laconismum non potest. Nam etsi compendiaro vocis imperio servos tenet; non tamen Spartana indole aut nobilitate censendus est. Ipsum proverbium plenè & καθολικῶς formatum video apud Demetrium; πᾶς δὲσπότης δὲ λω μονοσύλλαβος: *Omnis Dominus servo unisyllabus*: Sed hæc universitas *Laconismū* quomodò trahat? Diffusior Sparta, quàm ipsa Græcia sit. Quid si verò à Domino ad Servum adagium transferam, & hunc Unisyllabum vero & universali sensu dicam? Dico, transfero: πᾶς δὲ λω δὲσπότη μονοσύλλαβος ἐστὶ: *Omnis servus Domino unisyllabus est*. Levis mutatio aut transpositio est, facilis cōjectura. Unisyllabus e-

nim servus censendus est, quia
 voces tantum unisyllabas audit,
 imperio unisyllabo obnoxius.
 Quid si dicamus etiam, Unisyl-
 laba olim nomina servis ob hu-
 militatem fortis imponi solita;
 ut compendio appellationis ad-
 moniti compendiarium sterilem
 esse sermonem, adessent promp-
 tius, dictoque parerent, longam
 verborum seriem non expecta-
 rent. Neq; tamen ergastula laxo,
 ut in exemplum mancipia colli-
 gam. Servulus ille Epicuri, apud
 Athenæum, adagium adferat,
 qui *μονοσύλλαβος* fuit, & brevissima
 ac contemptissima vocula *μῦς* ap-
 pellatus. Ceterum magna nomi-
 na magnis semper fuere. Lepi-
 dum sanè Luciani de Simone
 quodā calceolario five cerdone
Somnium est. Is hereditate in-
 speratò

speratò auctus, etiam grandire nomen voluit. Itaque salutatus à vicino *Simon*, tulit indignè, conversusque ad servos, *Edicite*, inquit, mendico isti, ne nomen meum diminuas: neque enim *Simon*, sed *Simonides* appellor. Hanc etiam stultitiam patiuntur opes: recteque eodem Dialogo *Lucianus*: Sed ad *Simonem*, qui pro *Dissyllabo* *Tetrasyllabus* esse affectet, postquam in divisione datus. Sed nos de syllabis verba terimus. Dominus, an servus *μονοσύλλαβος* sit, *ποροσύλλαβος*, id est Grammatici iudicent: *Laconicus* certè erit, si uterque sapiet.

Nunc igitur manum de tabula: quia, *Pindari* calculo, *Iustam* ad causam tria verba sufficient. Ego verò pluscula jam fecisse videar, præter *Laconismi* leges. Quid

tamen? si pluscula censes, desiderio tuo obsecutus sum: si pauca, *Laconismo* suffragatus. Tu namque velut ab Amico Uberratem exigis: *Laconismus* velut à Patrono Brevitatem. Sic igitur duorum hominum munere una opera functus sum. Nam & Amico respondi, & pro *Laconismo* respondi. Tu meus, & hic meus est: & sic æquato jure, ut tu causa mea *Palinodiam* canere paratus es: ita *Laconismum* ego tua impugnare. Nam (ut verba tua amplectar) *Amicorum non solum debet esse mutuus Amor, sed etiam Iudicium; nec communis tantum sensus, sed etiam voluntas.* Vale
Mediolani xii. Kal. Mart. co.
ioc. vi.

Hæc ad Farnesium: nunc qua
ad ipsum Saccum, velut arbitrum
literarie

literaria litis, simul audi.

JO. BAPT. SACCO.

Laconismi hæc causa te judice, tanquàm Ephoro, peragatur, Clarissime & Doctissime Vir, parva quidem, si mores Nostros spectes: magna, si Antiquos, & sic prudentia, doctrina, auctoritate tua digna: atque adeò in parte tua. *De Stilo & Sermone* agitur, in quæ pauci inquirunt hodie, postquam à bonis artibus ad vanissima Avaritiæ & Ambitionis studia ævum se convertit. Sed in hoc fallimur stulti, quòd, spreto oris animique cultu, in legibus, litibus, sordibus Rempublicam ponimus, & ad quæstum palàm ambimus. Justitiæ imperia, sive sacra. Ergò Doctrina nobis in arca est, feli-

citas in pompa; si privatim lusculeta omnia, publicè ambitiosa: si domi servorum agmina, ad ministerii mollitiem; foris clientum, ad famulatum tumoris. Quod si quis veram veteremque vitæ viam ingressus delicias animi Sapientia, oris gratiam Eloquio colat; publico suffragio inter quisquilias Reipublicæ habetur. Itaque in foro curiæque occupari, honestum putant: in Scholis & Literis, sordidum ac plebeium. Jam, de heredio, & hereditate lites, & judicia laudata sunt: de virtute, eruditione, stilo, ceteroque animi patrimonio, rejecta. Totum hoc, loqui, scire, sapere, in nobis est: illud, habere, possidere, extra nos. Nemo stilum mihi, literasque obijciat: Sapientiæ hæc instrumen-

ta sunt, quibus occupari honestum honestus dicet. Sed jam ad plurium exemplum non invitatus componor: in litis quadam palæstra sum, & stilo de stilo contendo. Dies dictus est, & tu, Judex Clarissime, & Doctissime Vir, ut inter *Puteanum* & *Farnesium*, id est, inter Amicissimos, de optimo genere Elocutionis pronuncies. Neque superstitiosè tibi causam *Brevitatis* commendabo aut aperiā. quorsum? Tu ingenio rectus, judicio acer, non oculis solùm, sed animo ipso Argus, veram & incorruptam per te sententiā laturus, quam sequemur. In *Laconismo* nubes & tenebras nonnulli clamant: tu claram & meridianam lucem. sed noctem illi: diem tu aspergis, & ingenii quadam face

ea ipsa illuminas, quæ legis. Itaque, si tuo unius judicio justam Stili causam laudasse ac defendisse videar, honesto elogio clarus apud bonos laudatusq; sum. Apud bonos, id est claros, & laudatos. *Claritas*, ut pulcherri-
mè Seneca Epist. C I L. *non desiderat multa suffragia: potest & unius boni viri judicio esse contenta. Nam omnes bonos bonus unus judicat.* Etiam dico? Si de me bene vir bonus sentit, eodem loco sum, quo si omnes boni idem sentirent. omnes enim, si me cognoverint, idem sentient. Tu certè bonus ille es, qui niveo animo stiloque, in paucis tuorum civium, sapis ad priscam illam normam, atque etiam scribis: qui in publico & egregio munere Prudens, Integer, Diligens; cum applausu non Urbis dicam,

dicam, sed Provinciæ, Arcana
 Senatus, sive Regis, administras.
 Sic igitur auctoritate tua Litera-
 riam Controversiam hanc com-
 pones: in qua sedulo operam
 dedi, ne unum hunc offenderem;
 scripto animoque Amicum: de-
 terrerem potius, qui decretoriis
 in *Laconismum* stilis insurgebant.
 Salve.

F *Injeram*: & convolutis sche-
 dis, Eia, inquam, *Biffi*, à tibiis
 ad tubas. his enim, ut à viris do-
 ctis adnotatum est, receptui La-
 cedæmonii caneant. Sed *Biffius*,
 auribus credo longius vectus, &
 avectus, vocē nullam emittebat.
 Itaque excitavi hominem, &
 præsentem esse jussi. At ille in-
 terpellatus, Adsum, inquit, &
 jam mentem revoco, etsi reni-
 tentem.

tentem. Velut merſus *Laconiſmo*,
univerſum *Patrocinium* ruminabar. Quid autem? mirer, an
laudem *Brevitatis* tuæ vim? *Volentem ducis, nolentem trahis*. In
tuis nunc quoque caſtris ſum, &
Laconica teſſera profiteor *Brevitatem*. Dum loquitur, puer rectâ
ad podium venit, cum literis, quas in foro Palatino traditas ſibi aiebat. Avidus arripio, &
inſpecto ſigno, O opportunum *Mercurium*! inquam: à *Farneſio*
ſunt. *Biſſius* novo deſiderio correptus, lateri ſe meo junxit, &
ſolicitare lectionem coepit. Ego, ne cupientem cruciarem, è veſtigio
vinclum epistolæ rupi, atque recitavi.

De Laconismo Diatr. IIII

ERYCIO PUTEANO S.

N*emo, Puteane,* Amicorum
optime, ex tuis scriptis plus,
quàm ego, capit suavitatis. Qua-
re non sine magno compendio
visus sum tuo *Laconismo* recla-
mare. Nam quod ad me dedisti
Laconismi Patrocinium, est e-
iusmodi, ut ex eo, tamquam ex
cella & horreo Eloquentiæ fru-
ges capiam omni Laconismo
uberiores. At quid eo apud me
eges Patrocinio, cum in ore tuo,
& sermone, ut scripsi, acquiesco?
Pergratum tamen tibi pariter fit
volo. ex eo enim intelligis nihil
esse tam horridum & incultum,
quod non splendescat oratio-
ne: nihil tam incredibile, quod
dicendo non reddas probabile.
Quasi verò parva sit orationis
laus ex musca elephantum face-
re,

re, aut lyram Orpheo, ad saxa
movenda extorquere? Amo igitur
tuum dicendi institutum:
copiam laudo, qua etsi nemo, ut
Cicero scribit, in Laconum
genere fuit orator, omnes tamen
propè Lacones facis oratores,
cùm eorum dicacitatem & ca-
villationem, in quibus toti erant,
summa orationis laude honestas,
& gloria. Felices verborum fa-
les, quorum suavitate mel omne
exæquatur orationis. Sed tuum
est, mihi crede, non Laconum
artificium: quod quoniam ple-
num est ingenii, multa que eru-
ditione adpersum, non possum
te in eo non vehementer lauda-
re. quid? gaude tibi: hoc est,
mihi gratulare, qui te amo, me-
amque felicitatem tuo metire
pede, quia non propria est, sed
com-

communis. *Sacco* Secretario multis nominibus plurima debeo: plura tuo nomine, qui me tum maximè attollit, cum te in coelum effert laudibus: qui me umbram secum ad felicitatem vehet: qui nescit virtutem sine virtutum studiosis amare: qui denique non vultum, sed pectus & animum habet in manu. Age igitur: hoc sit tuum deinceps, non *Laconismi*, sed *Farnesi* Patrocinium, ut *Saccus* me in suam fidem recipiat, curetque cum Senatoribus, ut, qui mihi debentur ex superiori anno ducenti aurei, quamprimum persolvantur. Tuum est, quia facis geris Veneris, Amorem accendere: meum, de te conqueri, nisi eos ad hanc rem ardere videam. Non ego nummarium cura-

curatorem requiro, sed suadendi
& dissuadendi opificem, verum-
que Amicitiae obsidem *Putea-
num* compello. Vale. ego de eo
quod res, quod fors, quod tem-
pus tulerit, *Pegasum* exspecto
nuncium tuum. Spero fore, ut
brevis meas extrudam lucubra-
tiones, in quibus cognosces,
quàm sine fūco, quàmque ar-
dens sit *Farnesii* erga *Puteanum*
Amor. Ticini, Pridie Nonas
Mart. ∞. 156. VI.

Vultam erexeram, & episto-
lam in finem condens,
Tragemata, inquam, habes, *Biffi*,
Amoris iterum & Ingenii plena.
Certè, inquit *Biffius*, sensi u-
trumque; etsi, ne delicias meas
celem, dubio etiam aut ancipiti
palato. Suavis Amor, acre Inge-
nium

nium est : sed quàm laudabili
 mixtura ! Gratiam neque Amor
 Ingenio demit, neque Ingenium
 Amori. Te *Farnesius* amat : an
Laconismum, nescio. in te agno-
 scit Eloquentiam : in *Laconismo*
 negat. Hunc in ea ponit hæresi
 (verba Ciceroniana producam,
 quæ respexit, & in parte usurpa-
 vit, Præfatione ad Paradoxa)
 quæ nullum sequitur florem oratio-
 nis, neque dilatat argumentum, sed
 minutis interrogatiunculis, quasi
 punctis, quod proposuit efficit. Ad
 te verò reliquum sententiæ re-
 fert, Nihil esse tam incredibile,
 quod non dicendo fiat probabile ; ni-
 hil tam horridum, tam incultum,
 quod non splendeat oratione, &
 tamquam excolatur. Quid mireris
Puteane, alii alio sensu ducimur.
 Breviter loqui, plus fructus habet

& ingenii: copiosè, plus pompæ.
Est, ubi cum laude brevis sis: est,
ubi copiosus. Sed nostri Orato-
res, verbis floridi & abundantes
(utinam citra vitium omnes!)

*Nihil volunt inter homines melius
credi, quàm quod ipsi tenent.* Vos
currite hoc bonæ Famæ stadi-
um, ad metam tendite: tu *Laco-
nismo* sive brevitate, *Farnesius*
Copia. ego quoque, ne sine fru-
ctu adfuerim, laudabo profusam
illam & uberem dicendi felici-
tatem; succinctam vegetamque
imitabor. Sed nos ecce quàm
suaviter in hoc sermone fuimus!
fluxit dies,

- & invito processit Vesper Olympo.
Nec mora, compositis palliis, in
Porticum gressus protulimus, ac
in ipsum forum. inde suam uter-
que domum concessit.

ERYCI PUTEANI
 AMOENITATVM
 HUMANARVM
 DIATRIBA VII.
 THYRSI PHILOTESII,
 SIVE
 Amor Laconissans.
Ad V. Nobilem & Prudentem,
 MAXIM. PLOVVERIUM.

Sine pompa aut appa-
 ratu, Xenium hoc tibi
 adorno, Vir Nobilis; &
 Amorem Amicitiae no-
 strae dono, sed Aculeatum. Qui alibi
 Lingulaca, hic Lacon: qui arcu
 alibi aut igni armatus, hic Thyrs-
 sis, & sine furore furit, sine plaga
 ferit;

ferit, non Veneris, sed Virtutis puer,
Fidei & Constantia alumnus. La-
conicè dicam: Amorem dono, qui
nos junxit, illum cum honestate nu-
dum, illum sine phaleris aut fallacia
lecythis. Nimia & exuberantes blā-
ditiarum gemma fraudis ministra
sunt aut comites. Spurium affe-
ctum suspicare, cum picto & Asia-
tico verborum lenocinio adumbra-
tur: qui verus germanusque, extra
nubem est, & quales Gratia pin-
guntur. Faces lychnosque videmus
non sine fumo lucere: at in superis
illis plagis puros & perennes ignes.
ita planè hominum quorundam an-
imi terreni ac sordidi, non sine fūco
atque caligine pectus habent: sed qui
alta illa & ætherea aura imbuti
sunt, eadem accensi amant. Itaque
magnum sacrumque Amici nomen
est; & veri: tuum pariter, mi
Plauvieri,

Plourvieri, qui caruleum & caeleſtem divina mentis ignem animo oculiſq; ſpiras, nomine indicas, tam amare facilis, quàm accendis Amore dignum. Ego verò talem me agnoſcere nunc cogor, quia amor: te colere atque venerari, à quo amari contigit. Primus feliciffima huius mutuaque prothymia interpreſes & proxeneta Sanderius noſter fuit, vir animo ingenioq; rectus, & quod inter laudes ejus pono, virtutum tuarum encomiaſtes non ignavus. Quid verbis opus? tales reppers, quales prædicavit. Candorem extulit? pectore moribuſque niveus es, ac planè lacteus. Elegantiam? tanquam ipſis Gratiis natus. Eruditionem? vivendo, agendo, ſapiendo doctus, litteras illas quibus Schola ſuperbium transcendisti. Prudentiam? res & ſecreta non unius Principis,

*ripis, sed cum laude, administrasti. Mitto reliquas integerrima natura
dores, quibus laudantis conatus im-
par sit, etiam uberiori eloquio in-
structus. Laconismum tuum hic
profiteor: designo potius laudes, quā
exprimo; & mea memor, amplius
etiam Modestiae tuae tribuo, quā
cetera Virtutes mereantur. Cape
igitur, ut dixi, sine pompa aut appa-
ratu Xeniolum istud, cape Amo-
rem Amoris signum, cape Thyrsos
bono affectu velut haecra virentes.
Stili sermonisque Laconici quidam
Aculei sunt; scriptiuncula qua-
dam calida, repentina, ac prorsus
extemporanea; ut ejusmodi dare A-
micis Symbola, atque adeo pondum
Amicis soleo, & velut impetu con-
signare. In colligendo atque rescri-
bendo sicubi verbo sententiam acui,
obiter & modicè factum, & licere
arbitratus*

arbitratus ſum, ut rei potius quàm
perſona aptarem. Unde & nomina
detracta ſunt, quod Amici patien-
tur, non Amici, ſiqui erunt, ferent.
Tu ſi voles, aut tuum ſubſtitues, aut
quorum voles. Tua enim hæc Cen-
turia eſt ; & ego tuus.

PLUTARCHUS.

Αλλ' ἐμοίγε δοκεῖ τὰ τῶν Μουσῶν ἔργα καὶ
δῶρα μᾶλλον, ἢ τὰ τῆς Αφροδίτης ΦΙΛΟΤΗΣΙΑ
εἶναι :

At verò, mea opinione, Muſa-
rum opera & dona, magis quàm Ve-
neris Philoteſia.

THYRSUS I.

Aculeus. Sapiens ubique cavis, &
Amicos ubique invenit.

MEam Lare ſecreto tellurem
vovere ſoleo. Fruſtrà. mea

F

enim

enim quæcumque est : & Philosophari postquam didici, vivere toto orbe didici, publicè etiam privatimq; bonam Mentem non amare tantum, sed docere. Sic ubiq; civis, Penates & Amicos ubique habeo; sed te ubique, *o Meus*, quem per cultas omnes plagas Fama circumferens, præsentem ubique facit.

THYRSUS II.

Aculeus. Plures amare licet, quamvis Amicos non habeas; imò habere, si ut juves habeas. Virumq; facit vir civisque bonus.

Viri boni magna laus est, major Civis. Erit autem uterque bonus, si ut vitam, sic Amicitiam instituat, à fūco & labe alienam. Vir bonus vivendo sibi bonus est; sed Amicos, ut seipsum
sum

sum habet. Civis verò multis, & sic multos, ut Amicos. Tu es, tu habes; & hoc vitæ Amorisque cultu Viri Civisque boni tibi laudem adseiscis.

THYRSUS III.

Aculeus. *Amoris illices fomitesque oculi sunt.*

AVidius te complectar, an ægrius dimittam nescio. Amare te cœpi, priusquàm vidi; vehementius, postquàm vidi. Tu me ama sic amantem, quem videre voluisti, ut amares.

THYRSUS IV.

Aculeus. *Citra beneficium Amor, citra Amorem beneficium esse potest.*

TUre amicum te appello, quæ patronum & benefactorem expertus sum. Benefactor eras, priusquàm

usquàm amicus, ut amorem beneficio præverteres: & nunc es, postquàm amicus, sed quasi causam amorem non habeas. Tamquàm merear beneficium, confers: addis amorem, ut meruisse videar.

THYRSUS V.

Aculeus. Veri Amici pauci sunt.

ETiam in amicitia discrimen est. tu si me amas, cum multis facis; si verè, cum paucis Faciles enim amoris causæ, difficiles veri: & sic amicos multos habes, paucos veros. Sed te inter veros, ut vicissim habear.

THYRSUS VI.

Aculeus. Durare Amicitiam posse, quam durasse melius est.

NOVUS hic amor est, sed ab
Honesti

Honesti auspicio firmus robustusque. Non quamdiu amarim respicio, sed quam benè: non quando, sed quem cœperim. rectè autem cœpit, qui ob elegantes animi dores: & perseverat, qui ita cœpit. ego certè, qui te amare cœpi, ut amarem. Tu mutuum, si mereor: sed facis, etsi non mereor.

THYRSUS VII.

Aculeus. Litterarum studia Amorem fovant.

QUantum tu Litteras, tantum ego te amo; & in amore ego tui progrediar, ut tu in Litteris. Tuum in Litteris negotium est; meum in amore officium. Sed suave illud tuum, & hoc meum; cum libenter tu in Litteris, ego in amore sim: fur-

turus etiam, donec eris.

THYRSUS. VIII.

Aculeus. *Laudem Amorem umbram
habet, nec respicit.*

LAudatus non te laudo, ne
non tam proferre iudicium
meum, quàm referre gratiam vi-
dear: sed amatus amo, cum vel
non amatus debeam. amor ur-
get mutuum, laus recusat; laus
ex amore nascitur. Sic igitur à
te laudor, quia amor; sed non te
laudo, quia laudor.

THYRSUS. IX.

Aculeus. *Suavis Amoris error est.*

MUltum mihi, multumque
scriptis meis tribuis. mihi,
quem amas; scriptis, quæ extol-
lis: quasi rarum, quasi rara nostro
ævo. Magnus hic amor, mirum
iudicium

judicium eſt, & quid niſi ſub ipſo amoris pondere vacillans? Tu tamen, ſive ut ſic judices, amare perge; ſive ut amare pergas, ſic judica.

THYRSUS X.

Aculeus. *Hominem Amor Deum facit.*

QUOD Sapiens ille gravi judicio expreſſit, *τὸς ἀγαθὸς αἰσθάνεται θεῶν εἰκόνας εἶναι*: *Viros bonos Deorum imagines eſſe*, ut te vidi, mirari deſii, in cujus animo, vultu, fermone quædam quaſi divinitas relucet. Virtus in animo, majeſtas in vultu, Suada in fermone. Has imagines, an potius Deas? veneror: te verò non tamquam imaginem Dei, ſed quaſi Deum.

THYRSVS XI.

Aculeus. *Ut Fama, sic Amicitiae mater virtus est.*

CLarum te scriptis, bonū moribus amo & observo, qui scriptis & moribus mortales tibi omnes concilias, utrisq; immortalis. Imitentur quicumq; boni & clari esse cupiunt, & exemplo tuo scribant, ut clari sint; tuo item vivant, ut boni sint: scribant & vivant, ut amici sint.

THYRSVS XII.

Aculeus. *Amorem mutuū consensu facit, disturbum causa.*

AMor mutuus, qui Amor optimus, inter nos est sensu & consensu pares; eritque, quia à virtute & doctrina natus. tu utramque illam possides, ego quæro: tu quærentem, ego possidentem

fidentem amo : nec desinam ,
donec ipse possidebo; ut tu pos-
sidere nunquam desines.

THYRSVS XIII.

*Aculeus. In Amore laus, in laude
Amor est.*

Candorem & humanitatem
tuam gemino colore pingo
& pango, Amoris & laudis.
Amo candorem, & hic Amor
contracta quædam laus est : lau-
do humanitatem, & hæc laus
expressus Amor. Amo verò &
laudo, quia ipse ego non infeliciter
Amoris laudisque fructu cando-
rem & humanitatem profiteor;
inimicus naturæ literisque, nisi
profitear. Candoris legem na-
tura; humanitatis, literæ suadent:
ego verò naturam literasque se-
quor, & te natura literisque.

THYRSVS XIV.

Aculeus. *Sine Amico vivere mors est, mori pro Amico vita.*

Summum Amicitiae sacramentum est, velle cum Amico vivere, pro Amico mori. Ego volo : sed tecum, & pro te volo, qui animi & sanguinis vinclo mihi alter es. Vivere quidem, ut vitae fructum ex Amicitia capiam : mori, ut summum pretium Amicitiae persolvam. Non invitus autem pro Amico moritur, qui Amicus sine fuce vivit. Vivit etiam, qui sic moritur.

THYRSVS XV.

Aculeus. *Dignum se bonorum praestat Amicitia, qui malos despicit.*

VT non omne metallum Magnes: ita nec omne ingeni-

um Genius Musarum trahit. Lucrum alios, fastus alios, & vora profani vulgi. Tu felix, qui Musarum totus es, & vanas atque insipidas istas mentes magno iudicio, pari animo fastidis. Ego iudicium amo, animum laudo, utrumque veneror: te ob utrumq; & amo, & laudo, & veneror.

THYRSVS XVI.

Aculeus. *ubi reciprocus, etiam constans affectus est.*

MONUMENTUM cape Amoris ac Fidei, & tu quoque redde Amoris ac Fidei; ut reciprocus, & quod sequi solet, constans affectus sit, veros maturosque fructus producens. Veri autem & maturi fructus sunt, verè & constanter amare. omnia enim Amici causa facit, qui verè & constanter amat.

THYR-

THYRSVS XVII.

Aculeus. Ad tranquillitatem navigant, quos Amor dirigit.

IN eadem navi sumus, & per eosdem fluctus, ventos, remoras ad tranquillitatem bonæ Mentis properamus: ego Eloquentiæ, tu Sipientiæ remigio, sed pari & concordi. Hæc paritas in amore est, concordia in Professione; & sic Amor Professioni, & Professio Amori stimulus est. Amandi enim hæc ipsa docent suadentq; officium, quæ profitemur.

THYRSVS XVIII.

Aculeus. Amoris radix in pectore, rami in ore: sed fructum sine candoris succo non reddunt.

BONUS & constans Amor, animi, non sermonis est: tu bene

ne & conſtanter amari ſi velis, ad ſermonis formam animum compones. Ille blandus & amœnus eſt : hunc talem candore facies. Sed te meo & candidorum omnium amore dignum.

THYRSVS XIX.

Aculeus. *Vita vita Amor eſt, nec perfectus, niſi unus.*

GEnium ego meum tuum dico, & amo ; nec in uno jam corpore vivere mihi videor : imò jam vivere, poſtquam amicum nactus ſum. Iungit animos, copulat affectus amor, & duorum naturam velut unius facit, ipſe unus : ſed perfectam facit, quia unus, in quo perfectionis omnis ſumma eſt.

THYRSVS XX.

Aculeus. *Æterna Amicitia est,
quæ colitur ut in exemplum ve-
niat.*

VEræ et æternæ Amicitiaë,
verum exemplum, æternum
monimentum seculo demus: ex-
emplum moribus, monimentum
literis. Moribus, qui nisi boni
honestique, in exemplum non
mittendi: literis autem peren-
nare hoc inprimis potest, quod
bonum est.

THYRSVS XXI.

Aculeus. *Verus Amor non est,
quem Fortuna mutat.*

OLim tibi amicum me dixi,
nunc scribo, postquam re-
aple me amicum præstiti: præ-
stiti autem, quia olim dixeram.
Alius

Alius eras, cùm amare te cœpi:
nec desii, cùm alium repperi;
quia non tua, sed Fortunæ culpa.
Tu modò animum rectum serva,
emendari illa potest: me, & bo-
na studia ama, quibus potest.

THYRSVS XXII.

Aculeus. *Facilis in virum virtu-
te clarum Amor est, nec lotere
potest, nisi ut erumpat.*

IGnis & amor es: hoc igne, &
hoc amore ardeo, utroque pu-
ro, ut tu purus, fuligine sordibuf-
que jacentis vulgi altior. Non
terræ, sed cœli pars es, astrum es;
& dñi ingenii radiis, quem cale-
facis, accendis. Sic te amo, &
amavi, etsi non ostendi. Nam, ut
rubens Jovis dextera intima
quædam corripit, extima non
lædit: ita tu mihi non vultum,
sed

fed animum ac medullas. In animo igitur ac medullis latuit hic ignis, & hic amor, nunc exarsit, erupitque.

THYRSVS XXIII.

Aculeus. Summum Amoris votum, ut perennet.

NOVUS annus est, ut tu mihi novus amicus. anni causa Xenium; amicitiae, tesseram laetus lubens mitto; & utrumque voto concepto comitor: annus ut felix, amicitia ut perennis sit. Felices & perennes ipsi futuri, si annis & amicitia utemur.

THYRSVS XXIV.

Aculeus. Vni qui bono viro placuerit, omnibus placebit.

ARAM amoris tuo debeo, qui velut splendens facula multorum

torum & meliorum mihi animos accendit. Atque hæc accuratissimi judicii tui auctoritas est, ut quem ames, multi & meliores ament; quem laudes, laudent. Amas enim quem laudare possis: laudas quem non amare non possis. Hoc simplicius securiusque, quòd in te omnia ista, quæ sive amas, sive laudas.

THYRSVS XXV.

Aculeus. *Inter virtutes elegantissque Humanitas Amori proxima.*

Magnam dignitatem magno virtutum & elegantiarum splendore ornas; è quibus prudentiam alii, doctrinam alii, eloquentiam alii: ego verò istas, & alias; sed in primis humanitatem amo & æstimo, qua cives tuos
tanquam

tanquam Pater complecteris, &
me tanquam Civem.

THYRSVS XXVI.

*Aculeus. Sinceram Amicitiam
Honestas facit: ad hanc, & per
hanc ad sublimitatem Litera
manuducunt.*

Iungo dexteram, & amicitiam
juro, *sine fūco ac fallaciis, more
majorum.* Illam bonam, illam
honestam, tibi bono & honesto.
Talem te genus, mores, ingeni-
um faciunt, magisque facient, si
perrexeris — *Deorum*

Muneribus sapienter uti.

Cogita illud etiam, te ad magna
per honesta ire, sed sine litera-
rum manuductione pervenire
non posse. Itaque Literas & me
quoque cogita: literas & me
quoque ama.

THYRSUS

THYRSVS XXVII.

Aculeus. *Fucus Amoris tabes est;
Fama ambitio.*

Pari te lance publicè celeberrimo,
privatim amo: utrumque
multum, & cum multis. Amo
sine fuce, celeberrimo sine ambitio-
ne: & ut pariter amer atque ce-
lebrer, votum meum est, publi-
cum privatumque.

THYRSVS XXVIII.

Aculeus. *Non sine Amoris fructu
latus clavus: hic moribus, non
annis censetur.*

Prudencia & auctoritas duo
curiæ lumina sunt, & affe-
ctum cuiusque trahunt. utraque
tua, etiam adscriptus cum in cu-
riam non esses, & sic nunc pro-
priè tua, quia adscriptus. Senator
eras,

eras, priusquàm fieres, cùm solum nomen deesset : & nunc videri possis nondum esse, postquàm factus ; cum senile nomen robustæ huic ætati non conveniat. Vive, conveniet, & cum annis senex eris, qui ante annos fuisti ; canis rugisque venerabilis, qui moribus & amoribus fuisti.

THYRSVS XXIX.

Aculeus. *Omnia in Amore paria.*

ANnulum, quia ita vis, accipio ; sed in pignus, non in munus ; ut testari amorem, non mereari videaris. Quòd si in munus putas, hostimentum paro ; si in pignus, mutuum. Sic enim decet, in æquilibrio pendere, ut paria utrobique officiorum pondera, & pignora sint : sed ut ab
annuli

annuli hoc augurio annos amor
ferat, & ſeneſcat.

THYRSUS XXX.

*Aculeus. Boni ſunt qui bonos a-
mant; imò boni qui oderunt ma-
los.*

TU mihi amicus, & magnus
es; quia in re magna ejuſdē
mecum animi ac ſenſus. Abeat
vulguſ: mihi boni voluptati, mali
odio ſunt: & te quoque ſcio
*Hostem eſſe atque inimicum homi-
num morumque malorum;
Contrà, defenſorem hominum mo-
rumque bonorum.*

Rari autem boni iſti ſunt: ut rari
qui bonos amant. tu es, & amas;
hoc ipſo bonus, quia amas.

THYRSUS XXXI.

Aculeus. *In rerum mari vir Amicus clarusque Cynosura est, in tempestate portus.*

IN hoc vitæ æstu & errore te respicio fidus meum, delictum meum, amorem meum; ut dubiæ mentis clavum regam, cursumq; teneam ad felicem portum. Litteræ mare sunt, & jactor non una unda: otium, tempestas, & periclitator inter Syllam & Charybdim. Tu Minerva esto, & quietas litteras redde, ne jacter; securum otium, ne periclitator: qui ipse magnus in litteris, quia quietus es; clarus in otio, quia securus es.

THYRSUS XXXII.

Aculeus. *Plures amandi, ut Amicum seligas.*

CUM multis mihi amicitia; sed quasi cum nullo sit, ita avidè

avidè tuam amplector. Quid mirum? ut ad ortum corusci fide-
ris: ita ad lucem serenæ ac tran-
quillæ mentis se affectus laxat.
Sed alii in hoc choro lucent ig-
nes, tu illustras: ardent alii, tu
uris. Imò ardent illi quâ lucent,
& tu uris quâ illustras, doctrinæ
& ingenii face. Si tanta verò u-
triusq; illius vis, quanta amoris
erit? Hoc luce, & hoc arde, ut
æternus sis: hoc ure, & illustra,
ut æternus sim.

THYRSUS XXXIIL

Aculeus. *Pauci, boni; nec Amicus,
nisi qui bonus; sic diligendus,
tamquam unum habeas.*

O Pes alii, ego amicos voveo:
sed illos veros atq; bonos,
illos sine fuce & ambitione. Pau-
ci hujus notæ:

— numero vix sunt totidem, quot
Thebarum porta, vel divitis ostia
Nili.

Sed tu instar multorum es, in
quo omnis doctrinae & virtutis
thesaurum repperi: imò instar
omnium es, quem amare non
possum, nisi ut unum æstimem;
nec æstimare, nisi ut multos de-
spiciam: si tamen non amare de-
spicere est.

THYRSUS. XXXIV.

Aculeus. *Frustra nascuntur gemi-
ni, nisi Amore fiunt: frustra
patrem jactant, nisi referunt.*

VNo & simplici amore vos
geminos complector: quos
tales esse, ejusdem uteri, ejusdem
nexus Natura voluit. Sed voluit,
ut iisdem moribus studiisq; ef-
fectis, pariter aliquando non boni
tantum,

tantum, sed magni. Eritis, si Patrem virum verè bonum magnūque referetis, virum verè virum: in quo expressum virtutis exemplum habetis, quod sequamini, daturi ipsi, si sequamini.

THYRSUS XXXV.

Aculeus. *Facilem causam honestus Amor habet.*

A Moris symbolum commune nomen scribo, *memorabile nomen*: quod etsi à diversa & longinqua generis origine productum, nunc etiam vitæ dignitatibusque gradu distat; jungi tamen & misceri ambit, ut aqua aquæ, ut rivulus suo amni. Itaque si non generis, at certè nominis hæc quædam adfinitas est, quæ & ipsa amorem provocet: si non vitæ aut dignitatis, saltem studi-

G

orum,

orum, quæ & ipsa amorem.

THYRSUS XXXVI.

Aculeus. *Cum amare parum est,
venerari datur.*

Patriæ te causa amo; sed tua
veneror. Amare enim civis
civem debet: te talem, venerari;
quem Natura, Suada, Sophia, ob
ingenii, eloquii, doctrinæ meri-
tum, suum sibi Myrtam elege-
runt. Maeste hac gloria, qua quia
Patriam, me exornas quoque, &
obstringis, quia exornas, ut te
Patriæ causa amem, tua venerer.

THYRSUS XXXVII.

Aculeus. *Non est perennis rivus,
nisi à fonte: nec Amor, nisi ab
animo.*

Nomine & titulo Ennii te pro-
sequor; quia tres linguas, tria
corda

corda possides : id est ore pecto-
 réque plurimum sapis. Sic ama,
 ut loqueris; imò sic ama, ut sapis,
 & amicum me habe quem lo-
 queris, ut perennem habeas. Si
 enim habes, ex corde, & perfectè
 habes, qui triplicem, id est per-
 fectum amorem. Perennis autem
 amor, qui perfectus est.

THYRSUS XXXVIII.

Aculeus. *Amorem qui petit, in-
 dicat.*

A Moris signum petenti dono,
 etsi tu prævertis, & petendo
 donas. Petis enim, quia amas, &
 sic significas, quia petis. Ego ve-
 rò dono, quia amas, par affectui
 tuo, quia amas; æternum futu-
 rus, ut æternum ames.

THYRSUS XXXIX.

Aculeus. *Indolem doctrina perficit; doctrinam amat, qui doctorem aestimat.*

IN magna urbe magna familia tua est: in familia magnus tu eris, si te ipsum & familiam cogitas. *Fortes creantur fortibus & bonis, Doctrina sed vim promoves insitam.*

Unde creatus sis ostende, id est fortem te & bonum ipse praesta: sed doctrinam amplectere, ut praestes; me amplectere, qui ad Doctrinam hortor.

THYRSVS XL.

Aculeus. *Amicum laudat quisquis Amore dignum profitetur.*

QUod fausto ac laeto amicitiae auspicio sit,

Accipe

Accipe daque Fidem, —

ab amante amans. Ego cur te amem, prōptiūs dixerim, quàm cur amer. Amo ob amabile ingenium, variam eruditionem, ſuaves mores; quæ ſi laudes ſunt, veræ ſūt ac fateor ſine laude cauſam amoris non exprimi. Itaque, ne egomet me laudare videar, taceo cur amor. Qua te cauſa amo, eadem laudo: tu videris qua me ames, ne fruſtrā laudes.

THYRSVS XLI.

Aculeus. Amicitia qua bona, æterna eſt; & quiſquē ita juncſtus.

Dexteram amicitiaæ tuæ por-
rigo, & affectum bona fide obſigno, bonum in te, atq; ad eò æternum fore. Æternum enim id omne quod bonum eſt; & tu æternus, ſi bonus, imò quia bonus.

THYRSVS XLII.

Aculeus. *Ingenio meremur posteros, progenie facimus, Amore habemus.*

INterierat avitus familiæ tuæ splendor, nisi interiisset. Tu tuorum ultimus progeniē claudis, ut illustres, qui non semen aut sanguinem ad posteros, sed te ipsum mittis, scriptorum quodam nectare immortalis. Sic me ama quoque, & nectare tuo imbue, ut immortalem reddas hunc amorem.

THYRSVS XLIII.

Aculeus. *Ingenium qui colit, dignum virtute & Amore præstat.*

Benigna tibi natura fuit, quæ tale ingenium dedit, maturum ante annos : & tu gratus naturæ,

turæ, qui tale ingenium studio & industria alis, ut dignum virtute facias. Sed facies, amicos etiam, qui & ingenium, & industriam tuam amabunt. Gignit amorem virtus; amor eos, qui virtutem æstiment.

THYRSVS XLIV.

Aculeus. *Sapientia Amor humo tollit animum, artes virtutésque parat: ha nomen, etiam transfusum, cum desieris.*

QUod boni & sapientis est, Odi profanum vulgus & arceo. Inter bonos & sapientes esse te volo: & eris, si vulgaria & plebeia temnes. Animum coles ut coepisti, & quibus coepisti, artes virtutésque. Nobilitatem junctæ illæ parant, aut certè firman, à majoribus acceptam. Sed tu parando,

rando, majores referes: & firmando efficies, ut referre te pariter posterius cupiant.

THYRSVS XLV.

Aculeus. *Ab Amoris igni non claritas tantum, sed æternitas.*

FRatres estis, & habere amicum solenni utrumque voto cupio: alterum velut Castorem, alterum velut Pollucem: non maris, sed amoris ignes. Lucet uterque claris morum ac virtutum radiis, & sic me urit uterque plenis ac robustis flammis. Luceate porrò & urite, ut non alterni tantum amore sitis, sed æterni.

THYRSVS XLVI.

Aculeus. *Lucris qui causa amant, non amant.*

PUrus ille affectus tuus, quem perenni in me scaturigine derivas.

rivas. Purus, quia fundus pectoris tui purus, sine limo aut sordibus vulgarium vitiorum. Lucrum & lutum passim animos obsident, amorem inquinant. Non tuum. Virtutem & literas amas, sed ipsas: & sic eos, qui virtutem & literas. Amaris tu quoque ab iis, qui virtutem & literas. Verè amas, verè amaris, & hic nexus thesaurus est.

THYRSVS XLVII.

Aculeus. *Amica munera danti,
quàm accipienti suaviora.*

INter amicos etsi prompta, & mutua munera sunt; dare tamen quàm accipere suavius est, si dando laudem malis quàm accipiendo rem nancisci. Ego laudem malo, ut honestum amorem profitear. Itaque pusillum do-

num grandi affectu prosequor,
grandem affectum pusillo dono
sincerè testor. Tu donum accipe,
affectum æstima, & devinctum
me tibi æternùm habe.

THYRSVS XLVIII.

*Aculeus. Non est Amicus, esse
quamdiu suspicor.*

CUm tabulas & rationes ami-
citiae inspicio,

*Sunt quos scio esse Amicos, sunt
quos suspicor,*

*Quorum ingenia atque animos non
possum noscere,*

*Ad Amici partem, an ad Inimici
perveniant.*

*Sed tu ex amicis certis mihi es cer-
tissimus:*

Qui sic promis ingenium, ut a-
morem provoces: sic animum, ut
fucum & fraudem detesteris.

Thyr-

THYRSVS XLIX.

Aculeus. *Amantis cura est, ut bonum magnumque Amicum faciat.*

AMicum, alium; te meum nomeno & habeo, ætate parvum, spe & expectatione magnum. Curæ autem mihi & cordi erit, ut magnum è parvo faciam, patri similem, optimo & humanissimo virorum; cui & hoc pariter curæ & cordi est, ut literarum cultu optimus humanissimusque evadas. Ego voveo, pater vovet; & te meum amo, ut ille te suum.

THYRSVS L.

Aculeus. *Vivere non videtur, qui Amicitia caret; non valere, qui Philosophia.*

Magna vitæ pars, ut amicitia, sic Philosophia est: tu mei
qui

qui utriusque illius magnus rarusque Mysta. Sine amicitia vita quædam quasi mors est: sine Philosophia morbus. ego amare te cupio, ut vivam, Philosophari, ut valeam: vivere & valere, ut amem, atque Philosopher.

THYRSVS LI.

Aculeus. *Unde quis ortus, modestia & mores ostendunt: & Amicum faciunt, si boni.*

BOnum ingenium tuum est, stirps clara: sed tu bonus & clarus, qui modestiæ præfidio ingenium & stirpem munis, morum suavitate ingenium & stirpem commendas. Ego modestiam & mores amo, te ob modestiam & mores.

THYRSVS LII.

Aculeus. *Optimus magister Am-
mor est.*

AD studiorum vota properan-
ti face & viatico opus: u-
trumque à me cape. Facem,
quam ad sacrum amoris ignem
accendi; viaticum, quod ex an-
tiquitatis penu promptum elar-
gior. Utere face, ut viam quam
inis, certius distinguas: viatico,
ut facilius emetiaris.

THYRSVS LIII.

Aculeus. *Amare genitores tuos
vis? exprime, & hunc affectum
à posteris expecta.*

EGregiæ Virtutis imaginem
in patre maioribusque tuis;
in te lineamenta video, beneficio
benignioris naturæ ducta. Sed
imper-

imperfecta, nisi vero colore ad imaginem promoveas. Hoc age, & similem te patri majoribusque redde, ut amare videaris, unde ortus es: redde, ut ipse in exemplum posteris & amorem venias. venies autem, si naturæ tuæ ductum studio & industria sequeris.

THYRSVS LIV.

Aculeus. Mercurium & Minervam Amor copulat.

GEnium patriæ & amicitiae veneror, ut quemadmodum populares, sic amici simus, à patria longinqui. Amoris affectum illa ingenuit: unde nisi amamus, non deseruisse patriam, sed obliiti videamur. Totus tu quidem Mercurii, ego Minervæ sum; sed in eadem tamen urbe, velut patria:

tria: & sic diversis discretisque studiis perfectam animorū harmoniam conflamus. Imò verò totus tu Mercurii, ego Minervæ sum, ut prisco Hermathenæ mysterio conjuncti & velut unum simus.

THYRSVS LV.

Aculeus. Felix Amicitia quæ cum Sapiente contrahitur.

SCiant posterī: te vita doctrinæque Philosophum repperi, qui

—finem statuis cupidinis atque timoris:

& hinc amicum, qui paratus mecum è virtutis præscripto,

Quidvis & facere & pati:

Ergo spes & metus absint: te Philosopho & te amico, loqui cum vulgo, sapere supra vulgum ausim,

ausim, & securo Sapientiæ nisu,
Volvere curarum tristes è pe-
ctore fluctus.

Verè dictum:

— *qui cupiet, metuet quoq; porro:*
Qui metuens vivit, liber mihi
non erit umquam.

Anguntur mortales, & velut
 — *in tenebris pavitant fingunt-*
que futura.

Nobis melioris Musæ lux fulsit:
 hac fruamur, brevísq; vitæ sum-
 mam habeamus *Vivere, &*
 — *securum agere ævum.*

Sic amare suave erit, erit & phi-
 losophari.

THYRSUS LVI.

Aculeus. *Quem natura & doctri-*
na beant, Amicitia non deserit.

IN affectus mei sinum te reci-
 pio, antiquæ stirpis germen a-
 mabile:

mabile : in quo expreſſit Natura quantum potuit. Utere his doctibus, meſque conſiliis, & melioris doctrinæ ſucco mores animūque tinge. Mores animus faciet, ſi probus : erit autem, ſi coletur : ſed hic cultus à doctrina eſt.

THYRSUS. LVII.

Aculeus. *Senex quamdiu Muſas colit, Amori aptus eſt.*

Vtrum te antiquæ virtutis & fidei repperi, imò & Muſæ. Rara virtus fidēsque, quia Mula, illa nunc per otioſum inertis ſæculi otium & ovīs malisq; infecta moribus & artibus. Nam ut ager incultus horridūſque ; ſic mens, ſi otioſa. Sed tu negotioſum feliciffimæ ſenectutis otium antiquis bonisq; ornas moribus, occupas

occupas artibus ; & qui juvenis
nunquam quievisti, nunc ne qui-
escere quidem senex potes. Sic
in gravi ætate, robore & animo
juvenili es ; & in amore robur
animûmque amici spectans, om-
nem in amore parem ætatem ha-
bes.

THYRSUS LVIII.

*Aculeus. Amoris arrha & ara a-
mantium jugis voluntas est.*

SAcer amoris ignis quo flagra-
mus, ut Vestali religione æ-
ternus sit voveo : erit autem, si
pari voluntate & studio alemus.
Facit voluntas amorem, studium
perficit: sed idem velle & nolle,
amicorum studium est.

THYR.

THYRSUS LIX.

Aculeus. *In Muſica Amicitia eſt,
in Amicitia Muſica.*

MUſicam amare me fateor:
te cogor Muſicæ muſteum
planè myſtam. Ea concordia &
ſuavitate pſallis, ut à cœleſti e-
doctus Muſa videare: ea arte &
felicitate, ut Genium ingenium.
que ipſis inerrare articulis tuis
censeam. Mulces aures, moves
animos, facis amicos: quin nu-
meros inanimas animas, diſcor-
des in vocalem velut amicitiam
cogis. Fruere numeris, fruire
quos numeris facis amicis: & me
numeris bea, inter amicos nu-
mera.

THYRSUS LX.

Aculeus. *Verus amor absentem
amicum praesentem facit.*

O Sculum libo, vale dico, amaturus. Ab amico abeo, ab amore non abeo: locum, non ingenium muto. Malè coepit, qui amare desinet. Tuus ero, imò tecum ero, ubicumque ero, sed in rebus studiisque bonis tu quoq; absens perge bonus esse, ut amicus sis. praesens enim videre, si amicus es.

THYRSUS LXI.

Aculeus. *Amicus Amico pharus.*

Felix faustumq; iter sit, quod paras; illud longum & periculosum, quod litterarum & linguarum causa paras. Ardor te discendi trahit, sed motu nequaquam

quam extinguendus : ut nec desiderium tui nostrum, amorisque flamma. Hanc è pectore meo velut lucidissima Pharo accensam respice, ut redire memor sis : redi, ne pro errore mora censeatur.

THYRSVS LXII.

Aculeus. Parentum laus in filios redundat, & hinc amare filios pronus est, qui parentes cæpit.

Qui arborem laudat, etiam fructus : qui patrem, filios. ego vestrum, illum, uno verbo, Virum ; & sic vos quoque nunc indole, paullo pòst reapse viros. Ille quò conscendit vos vocat, ad læti Honoris culmen ; sequimini : & quâ conscendit, vocat, per arduæ Virtutis collem sequimini. tales enim vos habere vult, qualis ipse est, bonos : tales ego
vos

vos mihi, qualem ipsum habeo,
amicos : amici autem eritis, si
boni.

THYRSVS LXIII.

Aculeus. *Vt duo lychni unà accensi
umbram dissipant: sic invidiam
Amici.*

A Mor expressit hanc syngra-
pham, *Tuus sum* : amorem
verò probitas tua, ingenium, in-
dustria, eruditioque. O te feli-
cem ! qui instructum tot bonis
animum habes : & me ! qui tot
bona amare in Amico didici,
non invidere. Æterna illa sunt,
& tu eris: inter nos amicitia quo-
que æterna.

THYRSVS LXIV.

Aculeus. *Videri & audiri Amoris
delicia sunt.*

IN publico à te videor & audi-
or quotidie, id est continuo a-
mor.

mor. Visum enim quotidie me
venis, quia amas; & auditum,
quia me & litteras amas. Hæc
voluptas mea, amari ab eo, quem
ob virtutem amo: felicitas, vi-
deri & audiri, quem ipse ob do-
ctrinam cupio. Tu me amare
perge, ut videre & audire pergas.

THYRSVS LXV.

Aculeus. *Amicos habere non potes,
nisi & hostes habeas.*

E Picuri illud decretum, meum
facio, *Σπουδαίως ζῆν ἀεὶ καὶ: Hone-*
stè vivere optimum, & amicos in-
venit, qui honestè vivit, imò ho-
stes, qui amicos meruit. Hone-
stus esse non potes, nisi ut placeas
aliis, aliis displiceas: ut hostes, &
amicos habeas. Habere utrof-
que, necessarium est, imò hostes
habere suave est, sed quos vir-
tute facis.

THYR-

THYRSVS LXVI.

Aculeus. *Aliud loqui, aliud sentire
Amor nescit.*

BONO Genio gratiam, qui in
ædes & amicitiam te meam
duxit: aut tibi potius gratiam,
qui ipse velut ædium & amici-
tiæ Genius venisti, in pectus mihi
spargens scintillas sancti amoris.
Sic caleo, imò sic amo animum
tuum cultum, linguam cultam;
nec ab animo linguam discre-
pantem. Nam loqui ut sentis,
candoris opus est: sine candore
amor esse non potest.

THYRSVS LXVII.

Aculeus. *Animus & ingenium fe-
licitatem parans. Amor possidet.*

CONSILIO præfidióque tuo fe-
licem Patriam reddis; sed
teipsum

reipſum Genere, Opibus, Ani-
mo, Ingenio. Generis lumen
ſimplex, niſi reflectitur : facis.
Opes felicitatē non habent, niſi
animum ingeniūmq; inveniant:
animum, qui virtutis doctrinæq;
cultu capitur; ingenium quod
capit. Tuus, tuūque tale: digna
opibus, queis virtutem doctri-
næque colis; apta virtuti &
doctrinæ, queis opes illuſtras.
Cole porrò & illuſtra; & feli-
cem magis magiſque Patriam,
tēque his dotibus redde: me a-
more. coli enim & illuſtrari cen-
ſear, ſi amor.

THYRSVS LXVIII.

Aculeus. *Dignus honore amor, quē
emulatione creſcit.*

PUBLICI nomine pariter & mu-
nere ſumus; ſed in honore ma-

lè simus, nisi in amore simus : amando autem fiet, ut honor se dilatat. Ergò nomine & munere æmuli, affectu intimi, publicum quoque amorem faciamus.

THYRSVS LXIX.

Aculeus. Rari homines, rariores amici.

CYNICUS ille, λύχνον μεθ' ἡμῶν ἄψας, Ἄνθρωπον, φησὶ, ζητῶ, ego χὲ τὸν ἄνθρωπον, χὲ τὸν φίλον. Uterq; rarus est : sed in foro & comitio pænè nullus. quos homines, quos amicos censeas, vultures, aut corvi sunt, & lacerare nati. Sed & ego propè cadaver eram, nisi tu terrore quodam juris, inhiantes in prædam aves rejecisses. Sic te hominem, sic Amicum censeo, & tibi justo laudem, illis injustis dicam scribo.

THYR.

THYRSVS LXX.

*Aculeus. Firmus Amoris nodus,
quem abſentia non ſolvit.*

Firmi amoris ſignum munuſ-
culo adorno. Amoris, in ju-
cundiffimo itinere nati, & ſic
ipſa itineris memoria quod hæ-
rebit, firmi. Bono Mercurio de-
beo, qui jungere nos voluit, &
ſic jungere, ut ne per abſentiam
quidem diſjungi poſſimus.

THYRSVS LXXI.

*Aculeus. Vivere non deſinit, qui
ut gloria, ita amicitie heredes
linquit.*

Magnus in Æſculapii Sacris
Pater tuus fuit : tu es, qui
paternam gloriam tua extendis.
Ut ſalutem illi, imò vitam multi;
ita & tibi debent, in quo nunc

etiam Pater vivit. At verò & tu
Pater es, Filiúmque habes : fac
talem habeas, in quo tu pariter
aliquando vivas. Ita voveo, &
vivere in filio amorem mei, quē
tu exorsus.

THYRSUS LXXII.

Aculeus. *Amore fecundus, qui
virtute est.*

CUi Gratiaē adolescentiam
ornant, eruditio juventam,
prudentia senectam, is adoles-
cens voluptatem Amicis, juvenis
honorem Patriæ, senex utrumq;
sibi parat : tu verò cuncta ista a-
micis, Patriæ, tibi in spe ætatis
simul florem juventæ, & fructum
senectæ professus. Sic ego ado-
lescentiæ tuæ Gratias amo, eru-
ditionem juventæ observo, pru-
dentiam senectæ veneror, illam
ante

ante ſenectæ annos.

THYRSUS LXXIII.

Aculeus. Stirpem jacta, quam ingenio ſuperas : Amorem aſtima, quem ingenio mereris.

STirpe & ingenio contendis, utro præſtes: ingenium ſi ſtirpe ſuperas, minor ingenio eris; ſtirpem ſi ingenio, teipſo major. Illam igitur ingenio refer, hoc ſtirpe; & erit ut ornamento tuis & Reipublicæ ſis, tuis & mihi meritò amatus.

THYRSUS LXXIV.

Aculeus. Verus Amicus amare perget, etiam cùm amari deſinet.

INter tuos ero, ut tu quoque inter meos ſis, nomine & fide. Ego nomine fidem profiteor, & tuam nomine fidem ſtipulor; vo-

lentem, imò, quod absit, nolentem complexurus. Amare pergam, etiam cum amari desinam: cum nomine fides perennabit.

THYRSUS LXXV.

*Aculeus. Virtus laudem meretur,
Amor celebrat.*

QUæ olim laudes Scipionis Nasicæ fuere, nunc tuæ sunt, & amoris causa brevi symbolo complector. Vir optimus ob virtutem & pietatem à Senatu judicatus Scipio; tu optimus. Corculum ob Sapientiam à populo dictus Scipio; tu corculum. ego benevolentiae suffragio Senatui populoque accedens, Virtutis & Sapientiae tuæ laudem extendo.

THYRSVS LXXVI.

Aculeus. *Non amat honestum,
ejus qui cultores despicit.*

MUſarum et Gratiarū amor
es; et quid ni meus? deli-
cium es; et quid ni meum? Illas
et iſtas cultu meas feci, nec feci,
ni te faciam, cujus tam Philoteſi-
um oris mel eſt, orationis melos,
ingenii amœnitas, morum ſuavi-
tas; ut Muſas Gratiâſque amare
deſinam, ni te incipiam.

THYRSVS LXXVII.

Aculeus. *Bona & honeſta Amoris
pignora ſunt.*

INdoli, indiſtriæ, eruditioni
tuæ, amorem, favorem, vene-
rationem debeo. Hoc nomen
nudis verbis protollere moro-
ſum viſum eſt: ſed agnoſcere

literario pignore, bonum et honestum. Itaque verba premo, pignus promo, signum æterni amoris, favoris, venerationis.

THYRSVS LXXVIII.

Aculeus. *Etiam in imagine Amor spirat.*

SEculi ornamentum scribere te audeo, qui Apelles, novumque picturæ miraculum audis. Tabulæ et colores tui publici sunt; publicæ etiam voces, quibus tabulæ et colores æterni. Pariter ut amor quoque noster æternus sit, hunc pinge. Vivet enim in pectoribus nostris quâdiu vivemus, in tabulis tuis ubi vixerimus.

THYRSUS

THYRSVS LXXIX.

Aculeus. *Virum voca, quem amare ac laudare poſſis.*

QUem Virum dico, amare et ſimul laudare videor: te dico, et ſic utroque illo affectu veneror, utroque dignum. Non divitias tuas ſpecto, ſed te, quòd certè divitiis uteris: non doctrinam, ſed te, quòd ad animi cultum doctrinam refers: non nobilitatem, ſed te, quòd nobilitatis gloriam repræſentare, quàm jactare mavis. Pacis militiæque memoria clari Majores tui, lucem in te derivant, qua fulgeas: ſed lucem ad Majores tu quoque reflectis, quòd ab eorum virtute non degeneres. Unde imago tu Majorum es: et qui te videt, Majores colligit. Sed qui te vi-

det, Virum videt, et sic Majores
etiam Viros.

THYRSVS LXXX.

Aculeus. Modestia honorem fulcit, Amorem excitat.

HONORIS limen et lumen subiisti, benè est : non ut sistas sed protollas gradum ; ut ascendas , à teipso non discedas. In alto stare, gloriosum est, sed cum modestia raram. Hanc virtutem ama, sic in omni Fortuna amandus : me amo, hoc affectu tuo dignum, quia amo.

THYRSVS LXXXI.

Aculeus. Infelix Amicitia, quæ ambitioni servit.

TECUM sentio: secretum amo, et vitam, imò amicitiam ab ambitione alienam. Cura, astus, error

error publica inquietant : Sapere nemo, niſi in ſinu poteſt. Ite turgidi, et magnis cogitationibus coelum terramque miſcete, cras morituri. Nos dum vivimus vivamus, ſed ad recti honeſtique normam; et à procellis æſtuantis vulgi in tranquillitatem ſubductis animis, literarum virtutiſque ſtudiis felicem vitam et amicitiam faciamus.

THYRSVS LXXXII.

Aculeus. Prudentiam amare ac doctrinam, utriuſque pars eſt.

PEregrinandi tuum ſtudium laudo; ſed tuum, qui non voluptatem, ſed fructum quæſitum iſ prudentiæ ac doctrinæ: amicitiam quoque prudentum ac doctorum. Inter hos quòd me cenſes, amicè facis: & hætenus patior,

patior, ut amicum censeas; nisi
& prudentiæ doctrinæque par-
tem sibi amicitia usurpet.

THYRSVS LXXXIII.

*Aculeus. Qui in Republica & Li-
teris versatur, publicam & pri-
vatam Amoris causam habet.*

MAgnum titulum, magnam-
que dignitatem, quibus in
republica emines, vereor & reve-
reor: magis animum; quippe
majorem titulo atque dignitate,
modestum, subactumque cultu
meliorum artium. His vacas,
etiam cum non vacas; & in pub-
lico rerum freto æstuans, & in
privato studiorum otio lucubrans.
Sic literas in media tractas re-
publica, & in mediis rempubli-
cam literis. Sic etiam duplici
ego de causa recipi in affectus
tui

tui ſinum geſtio: reipublicæ, cu-
jus pars ſum; & literarum, qua-
rum pars ſum.

THYRSVS LXXXIV.

Aculeus. *Cùm atas diſcrepat, filii
nomen Amicus ſumit.*

QUem tu ſanguinis, ego be-
neficii cauſa Patrem nomi-
no: quia qui te filium accepit,
me fecit. te forte accepit, me
ſponte fecit; & ſic majori pieta-
tis vinclo me ſibi obſtrictum.
Reliquum eſt, ut fraterno inter
nos Amore juncti, doctrinam &
virtutem ejus patriffando expri-
mamus, qui me tibi dedit, qui te
mihi.

THYRSVS

THYRSVS LXXXV.

Aculeus. *Non sunt Amici, nisi communes quoque hostes habent.*

EJusdem Musæ, Mentis, Fortunæ sumus: id est, non amici tantum, sed pænè iidem. Quid mirum, eosdem quoque si Musæ, Mentis, Fortunæ hostes habemus: infra iram habeamus. Vincuntur, modò spernere poterimus: armat adversarium, quisquis æstimat. Ergò nosce vires tuas, & mero silentio sordes maculâsque linguarum dissipa. Scipulus esto, & inconcusso animi robore circumstrepentes livoris turbines frange. Si facis, calumniis altior, tranquilla Musa, Mente, Fortuna fruëris: & ego tranquillo te amico.

THYRSVS LXXXVI.

Aculeus. *Ob ea quæ quis tractat
studia, facile amat.*

POËsin miro affectu amo, te ob
Poësin, in quo Catulli nume-
ros Martialis, lepôres, & prisci
carminis veneres agnosco, & ve-
neror. Sic amicus tu mihi es, &
eris; quia, & quamdiu Poëta.
quia verò Poëta numquam esse
defines: ita nec amicus.

THYRSVS LXXXVII.

Aculeus. *Non quacumque amari
in Amico possunt laudanda sunt;
sed amanda quæ laudari possunt.*

Honorem & Amorem libens
tibi seculpo, utrumque pub-
licè, sicuti promeruisti, ob causas
quas dicam, & quas non dicam;
ne affectum neglexisse videar, si
nullas

nullas dixerō ; aut nimium laudi tribuisse, si nullas tacuero. Ergo ingenium, industriam, eruditionem, candorem, probitatem dico : sed quidquid præterea laudari potest, non dico, ut amplissimum Honoris & Amoris argumentum videas. Quidquid audis, tibi adest, imò quidquid non audis: ego amo & honoro quidquid adest.

THYRSVS LXXXVIII.

Aculeus. Bonum si Amicum quaeris, teipsum presta.

A Nimum laxo, & memoriam mei libens tibi promo, amicam mei memoriam, bonam memoriam; quia bono, quia amico: ut & ego me præstabo bonum & amicum. Hunc talem redama: bonas item artes quas amo,
&

& quomodò amo. Amici enim non ſunt, niſi qui eadem pariter amant.

THYRSVS LXXXIX.

Aculeus. *Eruditio qua modèſtiam habet, non Amore tantum, ſed admiratione digna.*

QUi duo inter affectus eminent jure merito tibi tribuo, Amorem & Admirationem: quæ duo item ingenium pectus ſingulariter ornant, in te reperio, modèſtiam ob quam amo, & eruditionem ob quam admirror: facturus utrumque, ſic me utraque illa reſpiciat, ſempiternum.

THYRSVS XC.

*Aculeus. Beneficium veri Amoris
index est.*

DUm præsens fuisti, Amicum te expertus sum; verum perfectumque, ex quo absens. quòd Amicum, gaudeo; quòd verum perfectumque, glorior. Amasti me præsens, & hoc Amici est; sed beneficiis absens Amorem commonstrasti, & hoc veri perfectique. Ego Amorem & simul beneficia pondero: & hoc jam doleo, quòd debeam, non rependam. Sed non invitus obstrictum me tibi patieris, què amas; imò quem amasti, ut obstringeres.

THYRSVS XCI.

Aculeus. *Imperfecta ſua Amicus bona cenſet, niſi in Amico videat.*

VT ſummum ingenium tuum: ita meus in te Amor. illud optimis in ſtudiis literiſque occupatum, ſed ſine cura Famæ: hic impatiens tam obſtinati ſecreti. Ut ipſe ſum, eſſe te volo, in publico: cognoſci à multis, & ſic amari quoque à multis. cupio enim omnes eodem in te affectu eſſe, quo ipſe ſum: nec ſatis amare videor, niſi multi ament, quem dignum omnium amore ſcio.

THYRSVS XCII.

Aculeus. *Fama Amicitiaq̃ jubat
pro diademate: & Rex est quis-
quis sibi imperat.*

NOMINE Regii, indole egre-
gii, in Famæ & Amicitiaë
lucem itis, ô docti Patris docti
Filii, & capita inseritis regiis
virtutum radiis & doctrinæ. Sic
Reges estis, sic sceptrâ geritis,
vera diadematis majestate cin-
cti. Supra cupidines omnes qui
animum extulit, & imperium
in se ipse habet, Rex est. Vos
effertis, vos habetis; & sic no-
mine Regii, munere ipso & vita
Reges.

THYRSUS XCIII.

Aculeus. *Verus, qui in extinctum durat, Amor: & servandus, novum ſi Amicum non excludat.*

AMicum qui amittit, pænè animum, tu quem amiſiſti cogitas, imò loqueris; & ſic nunc verus amicus, quod extinctum amas. Sed contrahe nimium deſiderium, & quoniam fatum morientis comitari non licuit, vivum aliquem ſubſtitue quem ames, & ad illud exemplum. Deſuncto filio, alienum adoptare pietas ſinit: cur non & amico? Ego alienus ille ero, ut tuus ſiam: et tuus ero, ut alienus eſſe deſinam.

THYR.

THYRSUS XCIV.

Aculeus. *Beatam Amicitia vitam facit, cum Amicitiam virtus.*

Vitæ tranquillæ semita Virtus est, sine labore non calcanda. Vitæ? imò amicitia, quæ aut ipsa vita est, aut beatam vitam facit. Qui virtute caret, malus est; qui amico, miser. sic omnis malus, miser est; quia malus omnis sine amico est. ego felix, qui te amicum habeam: & sic bonus, quia felix.

THYRSUS XCV.

Aculeus. *Noveris, quem amare voles.*

FAmæ, & amicitia Sacra pariter habeo: nosci, & amari. Amari bonus quisque cupit, nec bonus nisi cupit: nosci etiam, ut amorem

amorem impetret. Tu ſi me no-
ſti, benè eſt ; ſi me amas, meliùs
eſt, ut utrumque facias, Famae, &
amicitiæ cauſa rogo.

THYRSUS. XCVI.

*Aculeus. Numerum Amor ne-
ſcit.*

VNa teſſera & uno affectu
vos jungo, duos numero, u-
num amore, ut ſive alter, ſive ter-
tius admittar. Amatis uterque,
tamquam unus ; & ego utrum-
que, tamquam unum, merito ſive
unius, ſive utriuſque. Perfecta
igitur hæc amicitia erit : trium
quidem ſi numerum reſpicimus,
& ſi duo, ſi amorem.

THYR.

THYRSUS. XCVII.

Aculeus. *Isdem quibus accenditur Amor, fovetur.*

Continuis amoris ignis, sed illius honesti æternique, qui est τῶν ἀγαθῶν καὶ κατ' ἀρετὴν ὁμοίων : bonorum, & secundum virtutem similiarum : animum meum urit, à prudentiæ & doctrinæ tuæ luce accensus. Hunc alo, & aliam desiderio quo flagro prudentiæ ac doctrinæ. amare enim te non possum, nisi prudentiam ac doctrinam.

THYRSUS XCVIII.

Aculeus. *Amicum qui doctorem habet, doctus ipse ; audit tamen, ut amare videatur.*

Fidei monumentū abeunti tibi consigno, qui non inter amicos

cos meos tantum, sed auditores
fuiſti. Amare me coepiſti, ſtudio-
rum; audire, amoris cauſſa. nihil
enim erat quod diſceres; ſed au-
diendo cauſſam duntaxat oſten-
dere voluiſti; cur amares? Amare
perge, quem audire deſinis; &
jam vehementius abſens, ne au-
diendi cauſſa amare videare, quæ
audiſti, quia amabas.

THYRSUS XCIX.

Aculeus. *Facilius ames Amicum,
quàm celebres.*

VLyſſem Homerus πολύτροπον:
ergo te Ulyſſem celebroy qui
urbes hominẽſq; curioſè luſtra-
ſti, è longa peregrinatione meli-
or, doctior, prudentior. Ergo ob
bonitatem, doctrinam, pruden-
tiam te celebroy, imò verò amo,
cum paucis celebroy, cum multis

amo. In paucitate illa gloriosum
 elogium meum est: in multitu-
 dine fecundus amor. Nam dare
 solus magnum tibi elogium cu-
 pio, sat magnus, si à te solo lau-
 dor: & honesti amoris facilè ri-
 vales patior, sat beatus, si à te
 solo amor.

THYRSVS C.

Aculeus. *Amor in bonos bonus este
 bonum etiam odium in malos.*

CEnturiam expleo, & in nu-
 merum te venire Lector cu-
 pio, quisquis es. Philotesia ist-
 hæc militia est, & Amor Laco-
 nissat. Signum vides, cape, ipsum
 adeo Thyrsum,

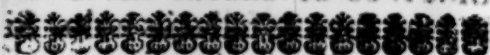
*Tui benevolens, si ita es ut ego
 volo;*

*Sin aliter inimici, atque irati
 tibi.*

Sine

**Sine fuco ac fallaciis eſſe te vo-
lo, cum fuco & fallaciis nolo. Si
es ut volo, bonus es : ſi es ut no-
lo, malus es. ego autem non
amo niſi bonum, non odi niſi
malum. Sic ſalve, aut longum
ſalve.**

I 2 SEN-

SENTENTIAE

ALIQUOT ACU-

LEATAE, & SENECA.

*Ad Clariss. Jo. BEMDENUM
Medicum.*

IN Amicitiiis nec tendis con-
servandisque, mi BEMDE-
NE, nihil HONESTATE effi-
caciùs. Hanc præcipere, ubique
utile est; hîc verò etiam oppor-
tunum. Epicurus faciet: cujus
eò libentiùs (Senecam audis E-
pist. XXI.) egregia dicta comme-
moro, ut istis qui ad illa confugient,
spe mala inducti, qui velamentum
seipsos suorum vitiorum habituros
existimant, probem, quocumque
ierint, HONESTE ESSE VIVEN-
DUM.

DUM. Nimirum vixit ipse, cujus hoc in moribus scitum, imò in epistolis omnibus notante Laërtio, signum, & salutatio erat, *Εὐδαιμόνιος ὁν ἀείσων*: *Honestè vivere optimum.* Ergò perseverabo. (Senecam iterum audis, Epist. xii.) *Epicurum tibi ingerere; ut isti quæ in verba jurant, nec quid dicatur æstimant, sed à quo; sciant, quæ optima sunt esse communia.* Ejusmodi hæc ista: dogmata, an oracula? & tamen in hortulis olim nata, & in Stoicorum etiam dumeta, ut Cicero alibi vocat, translata. Tu Lege, mi BENEDENE, qui HONESTUM amas, & novos hinc Virtutis THYRSOS confice, novos Amoris.

HÆc ego non multis, sed tibi: satis enim magnum alter al-

teri theatrum sumus.

Nanquam volui populo placere:
nam quæ ego scio, non probat popu-
lus; quæ probat populus, ego nescio.

Philosophia servias oportet, ut
tibi contingat vera libertas.

Initium est salutis, notitia pec-
cati.

Aliquis vir bonus nobis eligen-
dus est, ac semper ante oculos haben-
dus, ut sic tamquam illo spectante
vivamus, & omnia tamquam illo
vidente faciamus.

Immodica ira gignit insaniam.

Antè circumspiciendum est, cum
quibus edas & bibas, quàm quid
edas & bibas; nam sine amico vife-
ratio, leonis ac lupi vita est.

Malum est in necessitate vivere:
sed in necessitate vivere nulla ne-
cessitas est.

Magnificentior sermo tuus in
grabato

grabato videbitur, & in panno. non enim dicentur tantum illa, sed probabuntur.

Honesta res est lata paupertas.

Si ad naturam vires, numquam eris pauper: si ad opinionem, numquam dives. exiguum natura desiderat, opinio immensum.

Magna divitiæ sunt, lege natura composita paupertas.

Stulti vita ingrata est, trepida est, tota in futurum fertur.

Multis parasse divitias, non finis miseriarum fuit, sed mutatio.

Si cui sua non videntur amplissima, licet totius mundi dominus sit, tamen miser est.

Is maximè divitiis fruitur, qui minimè divitiis indiget.

Si vis Pithoclea divitem facere, non pecunie adjiciendum, sed cupiditatibus detrahendum.

Ridiculum

Ridiculum est, currere ad mortem tadio vita, cum genere vita, ut currendum esset ad mortem effeceris.

Nemo non ita exit è vita, tamquam modo intraverit.

Meditare utrum commodius sis, vel mortem transire ad nos, vel nos ad eam.

Male vivunt, qui semper vivere incipiunt.

FINIS.

INDEX

Almanach, siehe Astronomie, Imperium

170

Arithmetica, siehe Algebra

Arithmetica, siehe Algebra

Arithmetica, siehe Algebra

Arithmetica, siehe Algebra

Arithmetica, siehe Algebra

Arithmetica, siehe Algebra

Arithmetica, siehe Algebra

Arithmetica, siehe Algebra

Arithmetica, siehe Algebra

Arithmetica, siehe Algebra

FINIS

ERYCI PUTRANILIS
AMOENITATVM
HUMANARUM
DIATRIBÆ DUÆ.

~~Revisio~~ 70^r PRIOR 1193. d. ✓
DE LACONISMO:

Ad Illustriss: & Excellentiss:
Ducem Arschoranum.

ALTERA,
THYRSI PHILOTESII,
SIVE

Amor Laconissans:
Ad V. Nobilem & Prudentem,
Maxim. Plouvierium.

Utraque elegantiss & acuminibus referta.

OXONIAE.

Excudebat GUILLIEL. TURNER
Impensis JOH. WESTALL.
M. DC. XL.

DECEMBER

AMERICAN
HUMAN
DISTRIBUTION

DR. JACOB
JACOBSON

THEY
JACOBSON

AS V. JACOBSON
JACOBSON

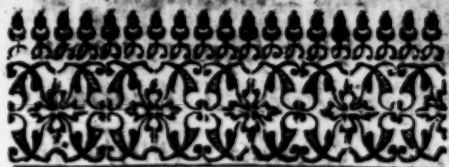
JACOBSON
JACOBSON

JACOBSON

JACOBSON

JACOBSON

JACOBSON

LECTORI BENEVOLO.

Salutem.

Nest foliorum
æque ac senten-
tiarum BRE-
VITATI gra-
tia & venustas : neque
tantum orationes, sed &
libri lectores suo oblectan-
tur LACONISMO : ut
in utroque tibi gratifice-
mur.

Ad Lectorem.

mur. Post fusiores elegantissimi Puteani Orationes nuper excusas, (missa secundo, veluti post salia-rem cœnam, bellaria) concinnam ejus L A C O N I S-
MUM, & conditos T H Y R-
S O R U M globulos, exhibemus: illum chalibem (obryzum rectius) bene depuratum, dicas, unde hi quasi stricturae nunquam extinguendae eliciuntur. Clariss. Puteanus ubique ad votum facundus; expendas hinc grandisonam stili & dictionis sublimitatem,
nec

Ad Lectorem.

nec non exeuntis numeri
blanditias ; illinc pressum
& selectum sententiarum
pondus , quo rem non ver-
ba loqui videtur : & Ci-
ceronis atque Senecæ (Me-
tempsychofi nescio quâ) a-
nimas in hunc unum trans-
migrâsse tutò jures : nisi
quòd illius undosam ver-
borum segnitiam contrahit
& acuminat ; hujus are-
nam calce agglutinat , at-
que macilenta rerum ossa
carne vestit & pinguedi-
ne : adeo ut jam primum
eloquentia medium affecu-

Ad Lectorem.

ta est, & virtus meritò
salutari potest. ita in eo-
dem ore amicè convivant,
suavitas sine nausèâ, robur
sine salebris. si alibi talis,
qualis in hisce: ubi sue
facundia hyperaspisten a-
git; & Laconiam veluti al-
ter Leonidas, ne unquam
ab Asiaticâ mole (dicam an
ignaviâ) prematur, præsi-
dio munit; paucisque mul-
titudinem vincit. tam feli-
cem hîc adhibuit mixturam,
ut in quavis sententiâ in-
ter argumentum & exem-
plum ne Lynceus decernat:
quod

Ad Lectorem.

quod suadet, præstat; &
dicendo dicenda docet. vis
Laconicè dicam? hîc Pi-
tho flexanima extremum
sue virtutis impetum ex-
periri gessit. Vale.

J. W.

Ad Lectorem

quod facit, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

quod dicitur, prout et

ERYCI PUTEANI
AMOENITATVM
HUMANARVM
DIATRIBA VII.
DE LACONISMO.

Ad Illustriss. & Excellentiss.
DUCEM ARSCHOTANVM.

DIGNVM imperio Principem non VIRTUS aut FORTUNA tantum, sed SAPIENTIA & FACUNDIA à populo secernunt, magna & divina dotes. Sapientia interpretres Facundia est: sed illa fida, stricta, & vibrantium velut sententiarum aculeis instructa; quam
A Spartani

Spartani olim, Licurgi instituto,
 coluerunt; & tuam esse, perdicare
 ego audeo; mirari, si quis conditionis
 tuae ignarus. In Brevitate auctori-
 tas quadam & majestas est: utraque
 hac in Principe, cujus verba velut
 dogmata sunt, cum imperio gravi-
 da, cum libertate augusta, cum hu-
 manitate amena. Tua hujusmodi:
 nec mirum; cum & Virtutem, &
 Fortunam, & Sapientiam sequan-
 tur. Habe igitur, non alienum à
 magnitudine tua hanc istam DE
 LACONISMO Diatribam meam:
 etsi parvam, aut potius exilem. Sic
 enim esse debuit, ne ab argumento
 scriptio abiret, pondere non mole
 aestimanda. Non librum sed libel-
 lum vides, & quem vel pugna con-
 cludas, ac circumferas. Sic & scep-
 trum solet; illud trabali nusquam
 onere, sed auro cubitali inclytum &
 à Iove

à Iove dūm. Ego qualis oratio de-
beat esse Principis hic prescripti:
tuam, O PRINCEPS, usurpavi.
Amplius fusiūque qui laudare LA-
CONISMUM velis, vialet; qui defen-
dere, traducat. Verborum symmata
abesse ab hac veste fas sit, undas ab
hoc rivo. Alibi si grandior aut copi-
osior esse potui; hic ne quidem debui.
De brevitate optimus sermo qui
brevissimus. Quinetiam in magno
corpore non plus ingenii, sed molis:
sic in libro isto, opere, oratione. Ut
addam quæq; non cautibus saxisq;
sed lapillis & margaritis pretium à
natura, sive opinione, assignatum:
medicam & salutarem opem, non
arboribus, & Sylvani, ut sic dicam,
familia, sed herbis, minutèque pro-
germinantis telluris proli. Ad hunc
planè modum LACONISMUS est;
nec magnitudine tua dignus, nisi

ipse careat. Illam verò haud vulgi more, scriptione ista veneror. Principem esse, magnum aliis censeant: ego, avitam gloriam pari animo ac virtute fulcire: ego, tuo exemplo Bonum, Humanum, Doctum esse, & honestis artibus favere. Ut igitur deberi tibi hoc munusculum existimes, imò ut benigna admittas manu, rogo: fortassis victurum, si admittes.

IN Porticu Scholæ Palatinæ, dimisso auditorio, spatiabar, & venit ad me sermonis causa, Io. Ambrosius Biffius ille meus; imò ille ego, in quo animi ingeniiq; mei imaginem repperi; veris lineis, veris umbris. Ivi in amplexum: & Quid istud? inquam, Biffi, dividui sumus? Ut Sol iste turbato coelo: sic tu mihi, conspicuus

Ipiouus per intervalla. Cum pu-
 eris dicam, veteri plausu, ἔπειτα δ'
 φίλ' ἥλιν. Exorere ô care Sol. Biffi-
 us leni voce, Ne mirare, inquit,
 Puteane. euræ, velut nubes sunt:
 si non involvunt, certè adum-
 brant. Animus tamen in alto,
 & sereno semper, & per velum
 tenebrantis auræ liquidi desi-
 derii ad te lumen perenne mit-
 tit. Nunc verò, quia in sudo
 paullisper res meæ, & induciæ
 vacillantis Fortunæ sunt, vultum
 ipsam quæ celem aut subtraham?
 Præsens præsentem habes: fru-
 ere. Ego blandior, Ambulemus,
 inquam: & duc què voles, etiam
 quò noles, sequar. Quid si ad
 Arcem, & ruinas Jovianas, ut in
 Sole & aprico differamus? Gra-
 tus amœnûsque ille tepor, hac
 anni, imò hac dici hora. At Bif-

6 *Eryci Puteani*

frus capite quassans, Eum fugio,
inquit, qui me fugit, jamque

*—crescenteis decedens duplicat
umbras.*

Placet ambulatio, sed matutina,
cùm Phœbi purpuram Musæ
colligunt, & *punicantibus*, cum
Apuleio dicam, *phaleris Aurora
roscum quatit lacertum*. Nunc se-
deamus potiùs, & in hac umbra,
erro, in hac luce differamus,
Themidis atque Suadæ. Quid
mœnia, rurâ, rivos cogitas? tuum
hoc regnum est, tua Schola quâ
Libro, atque etiam Inscriptione
illustrâtî. Hæc in Urbis, ille in
Orbis totius oculis est: & sic tu
ipse, præfiscinè dixerim, clara
ingenii & industriæ face. Ego
concussa manu, Mitte, inquam,
Amoris istæ voces, aut potiùs il-
lecebræ sunt, ad quas meæ certè
aures

aures clausæ. Quid enim? in oculis ego? ita; sed torvis quorundam ac retortis. *Biffius* velut castigans, Quorundam? ait: imò & meis, nisi sermonem istum, & prius animum corrigis, querulum ac mollem. Ultimum virtutis votum est, melioribus placere: velle omnibus? hoc verò est, mare pigrum, & ventos inanimes colligare. In tanta urbe & populo, hoc quoque genus invenitur, qui meliores obrectare malint, quàm imitari; & quorum similitudinem desperent, eorum affectent similitatem: scilicet, ut qui suo nomine obscuri sunt, aliorum innotescant. Quid tamen est? ut apes cùm pungunt, stimulū relinquunt & emoriuntur: sic isti, qui te rodunt, mox tabescent livore suo & filebunt. Tu quoque file ac

contemne, & spretis nescio quibus bullis & bulgis hominum, sub fuko & creta latentium, in magnorum doctorumque Amicitia acquiesce. Dixerat, & ego excipiens, Acris ista, & præter morem increpatio est, inquam. Obsecro, tam mite pectus quis exacuit? Ille verò, Rogas? inquit: tu ipse *Puteane*, tu, tu, ut noctuam imiter, qui sic moveris levi aura, & reflectis identidem ad plebeium aliquem sibilum, aut susurrum. Quin potius ad mediæ Comoediæ scriptorem Philemonem:

Ἡδὼν ὕδιν, ὕδὲ μυστικώτερον

Ες, ἢ δύναται λοιδορέμῳ φέρειν.

*Swavius nihil, nec Musis aptius,
Conviciantē quàm potesse perpeti.*
Siquis doctior doctrinæ caussa
appellaverit, respondeto: ingenium,

De Laconismo Diatr. 9

nium, non affectum, exerceto. In
Musarum palæstra vincaris, an
vincas, si optio detur, juxta pu-
tes. hic honoris plusculum, illic
fructus est. Discit qui vincitur,
docet qui vincit : alter sine fastu
Magistri, alter sine rubore Disci-
puli partes sustentans. Qvani, qui
umbra doctrinæ tumidi, extra
errorem omnem se ponunt, Cen-
sores omnium, & lingua aut stilo
ubique proeliantur? Sibi magni,
non ad fructum, sed ostentatio-
nē sapiunt ; & cū rem non pos-
sunt, auctorem ipsum persequun-
tur. Nosti Pacuvianū illud: *Canis*

*Quando est percussa lapide, non
tam illum appetit*

*Qui se icit, quàm illum ipsam
lapidem quo icla est petit:*

Sic isti. Cave, fuge, quantum po-
tes : nec minùs modestia, quàm
doctrina

doctrina Bonam Famam para,
Amicos serva. Erectus his voci-
bus, & jam in responsum effusus,
Pare, servo, mi *Biffi*, inquit. Sed
bonos, sed veros, & quorum sine
persona mens est. etiam dico?
Rem ipsam in exemplum pro-
mo. Illo hærente & mirante
quorsum evaderem, *Henricum*
Farnesium nosti? inquam. Quid
ni? inquit *Biffius*, carum tibi, &
Musis nomen. Huic, inquit, tan-
quam ad præscripti tui normam,
Pro Laconismo Respondi. Impug-
navit enim *Encomium* meum, sub-
tiliter, pro ingenio, suaviter, pro
affectu: ut novo seminio propa-
gasse veteris Amicitiae radices
videatur. Equidem in uno homi-
ne Amicum & Antagonistam (si
ramen cadere hoc nomen in A-
micum potest) repperi: & uterq;
factus

De Laconismo Diatr. 11

factus, ita temperavi ἀπολογίῃατθ
acrimoniam, sive potius γλυκύπ-
ριαν, ne læderem qui amaret, neu
fugerem qui oppugnaret. Sed re-
pentina, & paucarum horarum
ista scriptio est: nec scio an sic
temerè proferenda. Biffius con-
tracta fronte, An apud me recu-
ses? inquit. Profer, profer, &
quod occasio donat otium, cupi-
enti impende. Si loquamur, ser-
mo quoque repentinus sit. Inge-
nium tuum nunc malo, quàm in-
dustriam scire. Divinæ mentis
igniculi in nobis sunt, & amœni-
us sua sponte surgunt. A facili
utero pulchrior infans profilit:
& ab ingenio scriptio, cum sine
tædio aut cruciatu parturis. Sæ-
pè labor invitam Naturam tra-
hit, & mutilat. fugit venustas,
cum quæritur. Ridere suo pte
Genio